

— Izhaja ob 4. jutraj. —

Stane mesečno Din 15.—; za in-
semstvo Din 40.— neobvezno.

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:Ljubljana, Knaflcova ulica št. 5/L
Telefon št. 3072 in 3804, ponoči tudi
št. 3034.

Rekopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politikoUpravišče: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 3036.Izredni oddelci: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 2497Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cestaRačun pri pošt. cen. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.843 - Praha č. 78.180
Wien, Nr. 305.417.

Mussolinijeve izjave Rothermereu

Mussolini za revizijo trianonske pogodbe!

**Previdne Mussolinijeve izjave glede odnošajev z Jugoslavijo. Mussolini upa, da bodo nettunske konvencije ratificirane v ju-
liju. — Fašistična Italija podpira madžarsko reakcijo**

London, 27. marca, g. Jutrišnja «Daily Mail» bo objavila razgovor, ki ga je imel Mussolini z lordom Rothermereom. Iz tega govora bi bilo omeniti naslednje stavke:

Kakor sami vidite, se fašističnega režima ne more uničiti. Potrebujemo mir. Italijo čakajo še veliki boji na polju gospodarskega razvoja. Zunanji zapletljaj so zadnje, kar bi si mogla Italija dovoliti. Dal sem dokaze za svoje miriljubne namene. Z Jugoslavijo sem sklenil in ratificiral prijateljsko pogodbo. Jugoslavija je podpisala to pogodbo, ni je pa še ratificirala. Ta ratifikacija se mora izvršiti meseca julija. Upam, da jo bom dosegel. Ako bo Jugoslavija odklonila ratifikacijo, bo pogodba brez veljave. Pa tudi v tem primeru se ni treba bati, da bo prišlo do vojne. Od-

nošaji med Italijo in Jugoslavijo bodo ostali taki, kakor jih vzdržuje Italija z drugimi vladami. Odkar sta obe državi članici Društva narodov, je dovolj sredstev na razpolago za pogajanja, da se prepreči nevarnosti.

Mussolini je dalje izjavil, da obstoja med Madžarsko in Italijo odkritosrčno prijateljstvo. V nasprotju z mirovnimi interesi je, ako se dovoli, da ostane Madžarska v sedajšnjem stanju depresije. Naravno se mora upoštevati veljavnost pogodb, vendar pa nas to načelo ne sme ovirati, da se izpremenijo pogodbe, ako se to želi. Madžarska ne more imeti kakor Italija geografske meje, pač pa nacionalno mejo. Brenner je naravna geografska meja in zaradi tega jamstvo za mednarodni mir.

Burna otvoritev novega Sejma

Včeraj sta se sestala poljska poslanska zbornica in senat. — Opozicija skupno s komunisti je napravila ob otvoritvi sejma velik nemir

Varšava, 27. marca, s. V novi zborovni dvorani je bil ob 17.30 otvorjen novi sejm. Otvoril ga je mesto odsotnega državnega predsednika ministrski predsednik maršal Piłsudski.

Ko je Piłsudski stopil v dvorano, je na klopih komunistov, radikalnih Ukrajincev in poljske kmečke stranke nastal velikanski nemir. Slišali so se kliči: Dol s poljskim fašizmom! Na povelje maršala je prišla v dvorano državna policija ter je nemirne poslance s silo odstranila iz dvorane. Bili so to dva komunisti, dva poslanka radikalne kmečke stranke in 3 radikalni Ukrajinci.

Ko je zopet nastal mir, je maršal Piłsudski prečital izjavo državnega predsednika, ki izraža željo, da bo novi sejm razvil koristno in plodonosno delovanje.

Po prisegi novoizvoljenih poslancev je vodja radikalne kmečke stranke v formalni zadevi zahteval besedo. Ker je ni dobil, je zopet nastal velikanski hrušč ter se je morala seja ob 16.30 prekiniti.

Ob tem času se je vršila svečana otvoritev senata po ministrskem predsedniku Piłsudskemu. Po prisegi senatorjev se je vršila volitev maršala senata. Od 92 oddanih glasov je bil s 54 glasovi izvoljen član vladnega bloka senator Szymanski.

Varšava, 27. marca, g. Na današnji seji sejma je bil pri drugi volitvi izvoljen za predsednika sejma socialist Dąbski, ki je dobil 206 glasov. 142 glasov je dobil Bartel, 36 glasovnic je bilo praznih.

Katastrofalni potresni sunki

Najmočnejši v severni Italiji. — V videmski pokrajini več mrtvih in ranjenih. — Potres so čutili tudi v Gorici, Trstu, na Dunaju, v Budimpešti in drugod. — Potres tudi v Ameriki

Trst, 27. marca, o. Davi ob 9.33 je bilo občutiti v mestu precej močan potresni sunki, ki je povzročil le nekaj strahu, škoda pa nobene. Slabotnejši potresni sunki so bili zaznamovani v mestu tudi včeraj popoldne ob 15.30.

Videm, 27. marca, o. Po vsej severni Furlaniji so včeraj popoldne občutili precej močne potresne sunki, ki so jih registrirali potresni aparati tudi v bolj oddaljenih krajih Italije. V Vaccazzu je potres povzročil veliko paniko ter se je zrušilo več zidov na dvoriščih. Nekaj hiš je dobilo znatne poškodbe.

Videm, 27. marca, g. Dosedaj so ugotovili, da je bilo pri potresu 12 mrtvih in 40 ranjenih. Pomožni vlak z vojaštvom so odšli na ogrožena ozemlja. Podrobnosti še manjkajo, ker so uničene vse telefonske in brzojavne proge.

Rim, 27. marca, s. Danes popoldne ob 10. uri so se v Vaccazzu zopet občutili potresni sunki. Zopet je nastala velika panika, vendar pa ni velike škode. Iz provincije prihajajo poročila o materialnih škodah, tako iz Pontebe, San Daniela, Venzona, kjer je tuda nekaj ranjenih. Iz dolin Carnie manjkajo poročila, ker so vse telefonske in brzojavne proge prekinjene. Potres so občutili tudi v Benetkah, Gorici, Trstu in Turinu.

Dunaj, 27. marca, s. Seizmografični instrumenti osrednjega zavoda za meteorologijo so včeraj zaznamovali ob 15.41. 19 začetek močnega potresa. Središče potresa je bilo oddaljeno 320 kilometrov od Dunaja. Maksimalno gibanje zemlje je znašalo en kilometer. Danes v terek so zaznamovali drug potres, čigar središče je bilo oddaljeno 350 km. Prvi valovi so se občutili ob 9.35. 16. Intenziteta je bila tako velika, da je vrglo pisalo aparata z mesta, še preden je prišel najmočnejši val. Potres se je občutil v višjih nadstropjih. Tudi v Celovcu so registrirali ta potres.

Monakovo, 27. marca, s. Potresna opazovalnica je danes ob 9.33 zaznamovala močan potres, čigar središče je bilo oddaljeno 190 km. Gibanje zemlje so v višjih nadstropjih dobro občutili.

Budimpešta, 27. marca, s. Seizmografični aparati tukajšnjega potresnega zavoda so registrirali včeraj ob 15.42, danes pa ob 9.33.40 potres. Središče obeh potresov je bilo oddaljeno približno 500 km.

Mexico City, 27. marca, s. Kakor javlja iz Puchtle v Oaxaci, so zaradi potresnih sunkov, ki se pojavljajo že skozi šest dni, plazovi zemlje uničili tri vasi. Pobočja gor imajo več metrov široke razpoke.

Benetke, 27. marca, o. Zaradi obilnega dežja v zadnjih dneh so vse reke in potoke med Piavo in Brento močno narastli. Na mnogih krajih je voda prestopila bregove ter povzročila občutno škodo na poljih. V enem delu mesta Mestre je voda vdrla v pritlična stanovanja. Poročila o hujskih posledicah poplav prihajajo iz Vicenze. V nižji del mesta je vdrla voda. Reka Bacchiglione vladi s seboj veliko množino dreves in drugih stvari. Četrto vasi v okolici je po poplavi resno ogroženih.

Sacramento (Kalifornija), 27. marca, g. Reka Sacramento je poplavlja štiri mesta in mnogo polja. Število človeških žrtev znaša baje 1000. Mesto Sacramento je pod vodo.

General Carmona — novi predsednik portugalske republike

Lizbona, 28. marca, d. Včeraj so se vršile predsedniške volitve, ki so potekle popolnoma mirno. Edini kandidat general Carmona je v libonskem volilnem okrožju dobil približno 37.000 glasov, v volilnem okrožju Porto pa 36.000 glasov. Izidi iz drugih pokrajin še niso znani, vendar se računa, da bo general Carmona dobil okoli 500.000 glasov.

Antonio Oscar de Fragoso Carmona je eden političnih generalov Portugalske, ki je prvič politično nastopil kot zunanji minister v kabinetu, ki ga je 2. junija 1926. postavila vojaška diktatura generala Costa. Ko je hotel Costa 9. julija 1926. odstraniti Carmono in nekatere druge ministre, ga je prehitel Carmona, ki je sam prevzel ministrsko predsedstvo in voljen ministrstvo. Proti njegovi diktaturi je prišlo od 3. do 10. februarja 1927. v Oportu do upora, ki ga je Carmona s silo udušil. Takrat je bilo 200 mrtvih in 850 ranjenih. Dne 15. avgusta 1927. je skupina monarhističnih častnikov vdrla v ministrski svet. En častnik je ustrelil na Carmono, ne da bi ga bil ranil.

Volitve v Franciji

Pariz, 27. marca, s. Današnji «Journal Officiel» objavlja dekret, po katerem so prve volitve v zbornico razpisane za 22. aprila, druge pa za 29. aprila. Dekret določa, da se morajo kandidatske liste prijaviti 24 ur po njegovi objavi.

Odprava potnega vizuma med ČSR in Nemčijo

Berlin, 27. marca, h. Danes je bila podpisana češkoslovaško-nemška konvencija, s katero se odpravijo potni vizumi med Češko in Nemčijo, in sicer s 5. aprilom.

Pred velikonočnimi počitnicami

Narodna skupščina bo zasedala še do 4. aprila, razpravljala pa le o manj važnih zakonskih predlogih

Beograd, 27. marca r. Razen seje zakonodajnega odbora in seje demokratskega kluba v Beogradu danes ni bilo nikakih važnejših političnih dogodkov. Popoldne so vsi ministri in vsi v Beogradu navzoči poslanci prisostvovali pogrebu ministra pošte dr. Vlačja Kocića. Ministrski predsednik Vukičević je bil popoldne v avdijenci na dvoru, popoldne pa je imel konference s poedinimi ministri.

Seja Narodne skupščine je napovedana za jutri popoldne ob pol 10. Pred prehodom na dnevni red bodo nekateri ministri odgovarjali na interpelacije poslancev. Med drugim bo prometni minister odgovoril na interpelacijo poslanca dr. Pivka glede ureditve vprašanja upokojecev bivše južne železnice. Notranji minister dr. Korošec bo odgovoril na vprašanje dr. Dragičevića glede občinskih volitev v Aleksandrovcu in glede

odgoditve občinskih volitev v Sremski Mitrovici, minister socialne politike pa bo odgovarjal na vprašanja Vujića o sporu med upravo invalidskega združenja in Jovanom Milojevićem, ki je podaril združenju svojo hišo.

Kakor zatrjujejo, bo Narodna skupščina zasedala do 4. aprila, razpravljala pa bo le o manj važnih zakonskih predlogih. ki so v skupščinskih odborih že odobreni. Velikonočne počitnice bodo trajale do 19. aprila. Med tem časom bo g. Vukičević skušal razčistiti situacijo v radikalnem klubu. G. Vukičević hoče operirati z izpraznjenim mestom umrlega poštne ministra, s katerim upa navezati nase pašiceve. Tudi danes so se vzdržavale vesti, da bi naj zavzel to mesto g. Krsta Miletić kot predstavnik pašicevcev.

Seja zakonodajnega odbora

Najaktualnejši so zakoni o sodiščih in sodnikih, o državljanstvu in zakon o vrhovni državni upravi. — Istočasno delo plenuma in sekcij odbora

Beograd, 27. marca n. Danes popoldne ob 3. se je vršila seja plenuma zakonodajnega odbora. Uvodoma je poročal predsednik Kosta Timotijević, da so izgotovljeni in predloženi odboru v razpravo načrti zakonov o vrhovni državni upravi, o državljanstvu, o odvetnikih, o sodiščih in o sodnikih. Zadnja dva zakona je sekcija že rešila. Razvila se je obširna debata o tem, kateri zakonski predlog naj pride najprej v razpravo. V svrhu razgovora je predsednik sejo prekinil. V odmoru je bil dosežen sporazum v tem smislu, da pride najprej v razpravo zakon o držav-

ljanstvu. Predlog je bil izročen ožji sekciji, da ga prebudi. Mesto odstopivšega zemljoradnika g. Vojke Lazića je bil kooptiran v sekcijo nemški poslanec g. dr. Hans Moser. Istočasno bo druga sekcija razpravljala o zakonu o vrhovni državni upravi. Predsednik je nato sejo zaključil in sklical prihodnjo za jutri popoldne ob 4. Na dnevnem redu bo razprava o zakonu o sodiščih in sodnikih. Takoj po seji plenuma se je konstituirala sekcija za razpravo o zakonu o vrhovni državni upravi. Za predsednika je bil izvoljen demokratski poslanec dr. Ivan Ribar.

Vlada si ne upa zavzeti definitivnega stališča k stanovanjskemu problemu

Seja ožjega ministrskega odbora. — Posl. dr. Gosar proti Petetanovemu predlogu. — Odločitve najbrž ne bo pred 1. majem

Beograd, 27. marca n. Danes popoldne je imel v kabinetu ministra za socialno politiko svojo prvo sejo ministrski odbor, ki je bil izvoljen na včerajšnji seji ministrskega sveta, da prouči vprašanje stanovanjske zaštite po 1. maju t. l. Seji sta prisostvovala tudi bivši minister socialne politike dr. Gosar in predsednik skupščinskega odbora, ki razpravlja o tozadevnem predlogu poslanca Petetana, g. Kujundžić. Odbor je skoraj dve uri razpravljal o nasprotujočih si zahtevah stanovanjskih nametnikov in hišnih posestnikov. V načelu se je zedinil na to, da se mora stanovanjska zaštita kar najbolj omejit, vendar pa tako, da hišni posestniki zaenkrat še ne bodo mogli svobodno razpolagati s svojimi stanovanji, dasi se jim naj prizna kar največje pravice. Odbor pa je bil mnenja, da predlog socialist g. Petetana ne more služiti za osnovo nove ureditve stanovanjskega problema. Predlogu se je zlasti protivil g. dr. Gosar, ki je peldiral za to, da

se stanovanjska zaštita popolnoma ukine, kakor je to predvidel on svoječasnno kot minister socialne politike vlada pa mora poskrbeti, da se stanovanjska svoboda ne bo mogla zlorabljati. Ker Petetanov predlog tega ne doseže, mora vlada izdelati tozadevno svoji lastni predlog.

Odbor danes ni sprejel nikakih sklepov in bo jutri nadaljeval razpravo. Razni znaki kažejo na to, da obstoja tendenca, izigrati predlog poslanca Petetana in zavleči rešitev stanovanjskega vprašanja preko 1. maja. Vlada bo šele proti koncu prihodnjega tedna definitivno sklepala o podaljšanju stanovanjske zaštite. Ker bo Narodna skupščina nato odšla na velikonočne počitnice, ne bo mogla razpravljati prej o tem predlogu, po velikonočnih počitnicah pa bo bržkone izbruhnila vladna kriza, ki se bo zavlekla preko 1. maja, tako da bo ostalo vse pri starem in bo 1. maja via facti prišlo do likvidacije stanovanjske zaštite.

Izpopolnitev demokratskega glavnega odbora

Kompromis med marinkovićevci in davidovićevci. — Žalna seja demokratskega kluba za Jurajem Biankinijem

Beograd, 27. marca n. Danes popoldne je imel demokratski klub sejo, na kateri je volil člane za glavni odbor. Sejo je otvoril g. Ljuba Davidović s kratkim nagovorom, v katerem je naglašal, da je izpopolnitev glavnega odbora v interesu rednega poslovanja stranke nujno potrebna. Izvoljen je bil najprej petlanski kandidacijski odbor za sestavo kandidatske liste. Njegovo posvetovanje je trajalo eno uro, nakar se je klubova seja zopet nadaljevala. Kandidacijski odbor je predlagal za glavni odbor sledečo listo: dr. Aleksander Mijović, Andrija Radović, Akko Trajković, dr. Božidar Vlačić, Vasilije Ognjenović, Dragutin Pečić, dr. Dušan Stević, dr. Kosta Kumanudi, Vinko Jurković, Petrović, Zivojin Rafajlović, dr. Ivan Ribar, Ignjat Stefanović, dr. Ilija Šumenković, Milan Grol, dr. Milan Milojević, Mihajlo Kujundžić, Pe-

tronije Popović, Slavko Dukanac, dr. Slavko Sećerov, Serif Bajram, dr. Nikola Škerović, dr. Pavao Čuburović, Pera Marković. Lista je bila pred debate soglasno sprejeta.

Demokratski klub je imel nato kratko žalno sejo, na kateri se je g. Ljuba Davidović v lenem govoru spominjal umrlega Juraja Biankinija kot bivšega poslanca demokratske stranke. Klub je sklenil, da se s posebno deputacijo udeleži pogreba. V imenu kluba odputuje jutri v Split na pogreb dr. Milojević in dr. Mijović, ki položita na krsto v imenu kluba vence.

Gosp. Davidović je pred zaključkom sporočil, da se je vršila v petek popoldne prihodnja seja kluba, na kateri se bo razpravljalo o političnem položaju. Glavni odbor bo imel v nedeljo, 1. aprila svojo prvo sejo, na kateri se bo konstituiral.

Novi upravni odbor Obrtne banke

Beograd, 27. marca n. Danes se je na svoji prvi seji konstituiral upravni odbor Obrtne banke SHS. Za predsednika je bil ponovno izvoljen dosedajni predsednik gospod Milan Stojanović, za podpredsednika pa gg. Milan Ramušćak iz Zagreba in Mihajlo Stojadinović iz Beograda. Za člane upravnega odbora so izvoljeni: gg. Albert Fürst, Vlada Vasić, Vojta Janković, Zivota Lazarević, Jakob Sinjanović, Grga Zinović, Stojta Veljković, Arandjel Stanković, Dušan Mitrović, Dušan Šarić, Engelbert Franchetti, Ljubosav Vujić, Milan Avramović, Pavao Vid, Slavko Lozanić in Nikola Kojčević. Za predsednika nadzorstva je bil izvoljen načelnik ministrstva za trgovino g. Milivoj Savić. (V upravnem odboru je torej zopet samo en Slovenec.)

Dva nova poslanca

Beograd, 27. marca n. Verifikacijski odbor je imel danes kratko sejo, na kateri je bil verificiran mandat Borisa Hristića, sodnika trgovinskega sodišča v Beogradu, ki pride v Narodno skupščino mesto umrlega ministra pošte dr. Vlačja Kocića. Ravno tako je bil verificiran mandat dr. Erne-

sta Nagyla, ki je naslednik poslanca dr. Šubotića, ki je bil imenovan za predsednika kasacijskega sodišča v Beogradu in je zaradi tega odložil svoj mandat.

Seja kluba KDK

Beograd, 27. marca n. Klub KDK je imel pod predsedstvom gosp. Pribičevića danes sejo, na kateri je razpravljal o dosedanjem in bodočem delu Narodne skupščine. Pri tej priliki se je vršila obširna razprava o stanovanjskem vprašanju. Klub je sklenil, da bo glasoval v načelu za predlog glede podaljšanja stanovanjske zaštite, pri podrobnih razpravi pa stavi primerne spreminjalne predloge. Nato se je vršila razprava o stališču, ki ga bo zavzel klub glede ostalih zakonskih predlogov, ki pridejo prihodnje dni pred Narodno skupščino. Razen tega je klub razpravljal o nujnih predlogih, ki jih bodo stali poediní poslanci v imenu kluba. Poslanec Maštrović bo staval predlog, v katerem bo zahteval, naj notranji minister v roku treh dni skliče občinski svet v Osijeku v svrhu konstituiranja, v nadaljnjem roku 8 dni pa naj razpiše volitve v vseh onih občinah, kjer so bili občinski zastopci iz kate-regakoli vzroka razpušteni. Razen tega bo stavljen zahteva, da notranje ministrstvo nemudoma potrdi vse izvoljene župane, ki naj prevzamejo svoje dolžnosti.

Vatikan in fašizem

Papež za Mussolinija, Gasparri protil

Nezadovoljstvo v fašističnih krogih s papeževo obsodbo katolikov-fašistov. — Kardinal Gasparri «spiritus agens» v Vatikanu?

Rim, 27. marca, g. Stališče, ki ga je zavzel papež v svojem nedeljskem govoru napram fašizmu prijaznemu katoliškemu centru in napram fašistični vzgoji mladine po strankinih organizacijah, je v rimskih političnih krogih povzročilo precejšnje začudenje.

To stališče pripisujejo kardinalu državnemu tajniku Gasparriju, ki ga obdolžujejo, da je protifašist. Fašistični krogi niso pričakovali takega stališča papeža, ker je fašizem storil vse, da si pribori simpatije Vatikana. Poleg tega je papež Pij XI. odkritosrčen prijatelj Italije, ki ima popolnoma italijansko mišljenje. Zaradi tega so upali, da se bo moglo pod tem papežem rešiti rimsko vprašanje. Težkoče in zapreke so videli le pri kardinalu Gasparriju, ki so ga ultrafašistični listi tudi večkrat napadali.

Kongres katoliškega centra, ki ga je papež obsodil, se je vršil preteklo nedeljo v Rimu. Italijansko vladu je na tem kongresu zastopal državni podtajnik Meravigli. Poleg teh so bile na kongresu še druge vodilne osebnosti fašizma.

Predsednik kongresa je opozarjal na ustanovitve stranke meseca avgusta 1924. (ob priliki ostre kampanje zaradi

Matteottijevega umora). Stranka se je nato pridružila fašizmu ter ga od tiste časa podpirala. Predsednik je obenem protestiral proti avstrijskim in nemškim manifestacijam zaradi Južne Tirolske ter je izjavil, da obžaluje, da imajo tudi inozemski katoliki tako malo razumevanja za italijanske notranjopolitične probleme.

Ta izjava je dala papežu povod, da je izrekel svoje obžalovanje glede stališča nacionalnega centra. Drugi del papeževega govora se nanaša na od fašističnih strankinih organizacij monopolizirano vzgojo mladine, ki se tiče ne samo telesne, temveč tudi moralne vzgoje.

V rimskih političnih krogih govorijo o tem, da so nemški škofje vplivali na papeža zaradi položaja na Južnem Tirolskem.

Rim, 27. marca, o. Glasilo fašističnega klerikalnega centra «Corriere d'Italia» prinaša danes daljšo izjavo glavnega tajništva organizacije, ki se opravičuje napram Vatikanu, zaradi raznih izjav podanih na kongresu italijanskega katoliškega centra. Tajništvo katoliškega centra naglašja, da je organizacija popolnoma udana najvišji cerkveni oblasti, pa tudi fašističnemu režimu, «ker je prepričana, da bo delovanje fašizma koristilo obrambi verskih načel in domovini».

Važna upravna debata v spodnji zbornici

Vlada proti centralizaciji uprave angleške armade. — Primerna decentralizacija oziroma koordinacija najboljši sistem moderne države

London, 27. marca (lo.). Na današnji seji spodnje zbornice je zahteval liberalni poslanec Hutchingson, naj se v angleški armadi poenostavi nadzorstvo kopnih, pomorskih in zračnih bojnih sil.

Ministrot predsednik Baldwin je v svojem govoru izjavil, da so gotovo vsi člani zbornice edini v mnenju, da treba v interesu varčnosti izboljšati se vsaki copiti državne uprave, toda, je nadaljeval ministrski predsednik, dosedanja praksa v državni administraciji je dokazala, da so različni načini, ki dovedejo do tega smotra. Izkazalo se je, da centralizacija ni dobra in končno se tudi decentralizacija ni obnesla. Razvoj moderne države je povzročil, da so se ministrstva v takem kompliciranem organizmu, kakor je britski imperij, zelo pomnožila. Anglija razpolaga s celotno vrsto ministrstev, katere gotovo nihče ne misli odpraviti. Kar velja za civilno upravo, velja v isti meri tudi za vojno. Mornarica kakor letalstvo in armada imajo svoje posebne potrebe, ki se ravno izkajajo po organizaciji teh armadnih delov. Ako bi se hotelo vse centralizirati, tedaj bi nastala taka zmešnjava, da bi se nihče ne mogel več spoznati. Tudi nadzorstvo teh armadnih panog bi bilo za enega

samega človeka pretežko breme. Razvoj v času vojne je dokazal, da je bilo ustanovljenih tedaj 10 novih ministrstev. Sam lord Kitchener, ki je razpolagal z naravnost titaniko energijo in vsvarjal cele armade, ni mogel brez novih ministrstev premagati svoje ogromne naloge. Isto je bil tudi slučaj v drugih evropskih državah. Tako je n. pr. Francija, ki je bila za vojno mnogo bolj pripravljena, ustanovila 9 novih ministrstev. Italija in Grška po štiri. Svetovna vojna ni bil problem centralizacije, ampak koordinacije in primerne decentralizacije državnih poslov.

Tudi angleški vojaški krogi, je nadaljeval Baldwin, so se izrekli proti predlogu, katerega je stavil liberalni govornik in smatralo, da je vsaka debata o tem nepotrebna. Sedanji obrambni sistem angleške države nadzoruje ministrstvo in ta problem se ne more obravnavati ločeno od zunanje in imperijalne politike, v kateri tvori angleški kabinet eksekutivno parlamenta in je za njo odgovoren. Vojni odbor smatra, da je najbolje, da se ohrani med tremi panogami angleških bojnih sil ožek kontakt, kakor se je to godilo dosedaj in da se s primerno koordinacijo teh panog zagotovi moč in dobro funkcioniranje angleških bojnih sil.

Notranja napetost v Rumuniji

Interesantno se zapleta notranja politična situacija v Rumuniji. Borba med liberalno vladu in narodno-kmečko opozicijo se postruje vedno bolj in napetost med obema taboroma narašča v toliki meri, da vzbujajo pozornost ne le v državi sami, marveč tudi v inozemstvu.

Borba pa je zavzela že precej nenormalne oblike. Liberalna stranka razpolaga v parlamentu s tako močno absolutno večino, da opozicija ne more imeti niti najmanjše nade, da bi ji bilo kdaj mogoče normalnim parlamentarnim putem vreči sovražno vladu. Zdi se, da smrt Joana Brătianu ni niti najmanj vplivala na kompaktnost in politično sigurnost liberalne stranke in videti je, da se njena taktika pod vodstvom pokojnikovega brata Vintila ni niti najmanj spremenila, nikar pa oslabila, kakor so mnogi pričakovali.

Opozicija je najprej ojačala svojo parlamentarno borbo zoper vladu. Ali vladu ni niti najmanj omahovala, marveč o priliki incidentov v zbornici izključila od vrste sej znanega erdeljskega vodjo Vajda Vojevoda, ki je eden najuglednejših faktorjev v nacionalno-zaraznični stranki. Osebito na Erdeljskem je njegovo discipliniranje vzbudilo ogromno ogorčenje, zakaj Vajda-Vojevod je eden najvplivnejših politikov še iz časa borbe za Madžari. Zato so se erdeljski opozicijski poslanci absentirali od sej toliko časa, dokler je trajala izključitev voditelja.

Ko pa se je Vajda-Vojevod v Erdelji mogel vrniti v zbornico, je parlamentarna borba dosegla še večje ostrine. Na Erdeljskem se je napetost z režimom še povečala, ker so se ostalemu netivu pridružili še verski momenti. Nekatere vladne odredbe so močno zadele uničale ali grške katolike, ki jih je med erdeljskimi Rumuni zelo veliko in še bolj povečale napetost; ta je še posebno narasla, ko je prišlo o priliki neke umišljene procesije do oboroženega konflikta z oboroženo silo.

Medtem se je konflikt povečal tudi na zarazničnem krilu opozicijske stranke. Ogromna manifestacija v Bukarešti, na kateri je nastopilo 60.000 do 80.000 kmetov, je vzpodbudila vodstvo stranke, da je zahtevalo avdienco pri regentskem svetu in ko ji je bila ta naposled, dasiravno z očitnim brskiranjem, dovoljena, je Maniu zahteval kratkoročno odstop liberalne vlade in svobodno nove volitve. Regentski svet pa je vztrajal trdno na liberalni strani in tedaj je nacionalno-kmečka stranka izjavila, da ne bo več sodelovala v parlamentu in je korporativno zapustila zbornico.

S tem je opozicija prenesla svojo borbo popolnoma med narod, da z velikimi zborovanji nadaljuje svojo protivladno propagando in da popolnega izraza svojemu stališču, po katerem vladne večine sploh ne priznava, marveč apelira samo na narod. Govori in članki opozicijskih voditeljev postajajo vedno radikalnejši in že so padle pretnje, da vladna politika ogroža samo narodno, to je državno edinstvo. Opozicija igra tedaj z najhujšimi kartami.

Inozemski bukreški dopisniki potrjujejo, da vladu v državi veliko razburjenje in naglašajo, da je bila o priliki zadnjega opozicijskega zborovanja v prestolnici situacija tako napeta, da se je pričakoval izbruh najhujšega; že se je pretresalo vprašanje, v koliko je vojska za vladu zanesljiva...

Toda taktika vlade ne kaže, da bi bilo zares tako hudo. Prav nič ni postala omahljiva. Nasprotno pripravlja se, da sprejme boj tudi z novo taktiko radikalizirane opozicije in napoveduje, da bo brezobzirno nastopila proti opozicijskim zborovanjem, kakor hitro bi hotela kršiti zakonite določbe. Vlada očita opoziciji demagogijo in se n. pr. zadnje dni sklicuje na volitve v banatskem Lugosu, kjer so se vršile lokalne volitve, v katerih je vladu dobila močno absolutno večino in so ostali nacionalni zaraznični in Avarescovi pristaši (ljudska stranka) v še precej slabši manjšini nego pri zadnjih parlamentarnih volitvah. Na osnovi tega volilnega izida dokazuje, da narod nikakor ni za opozicijo, marveč za vladu.

Opozicija bje obupen boj. Sedanja taktika postaja že riskantna in karte, ki se jih opozicija poslužuje, čisto ne prinesejo zmage. Demisijska vlada, razpust parlamenta in nove volitve, to so zahteve, na katere kakor je podoba, odločujoči bukreški krogi ne mislijo pristati.

Kongres avstrijskih svobodomislecev proti komunizmu

Na Dunaju se je vršil te dni kongres avstrijskih svobodomislecev. Kongresa se je udeležilo 412 delegatov iz avstrijskih pokrajin in več gostov iz inozemstva.

O mednarodnem kongresu svobodomislecev, ki se je vršil meseca januarja v Kelmenah, je poročal načelnik internacionalne proletarskih svobodomislecev prof. Hartwig iz Brna. Predložil je resolucijo, v kateri se zavaruje kongres proti kelmorajski resoluciji, ki je bila sprejeta s slučajno večino štirih glasov. Resolucija naglašja, da ne more odobravati komunistične celinske politike, ker prepušča svobodomislestvo vsem članom popolno svobodo mišljenja in ne more dovoliti, da bi komunisti s svojo zavratno politiko ovirali načelno delo svobodomislecev. (Sorejem kelmorajske resolucije so zakrivila ruski delegati in dozdnevni člani prške organizacije Augustin Smetana, ki ne obstoja že od leta 1926. Op. ure.)

Razgovor z dr. Simo Markovičem

Maribor, 27. marca.

Danes je naš urednik posejil v jetišnici okrožnega sodišča zaprtega dr. Simo Markoviča, da bi od njega samega zvedel, na kakšen način se je izjalovila njegova pot preko meje. Markovič je prijazno odgovarjal na vprašanja in razvil se je daljši razgovor. Pripovedoval je, da so ga avstrijski orožniki izlekli iz vlaka, ko se je vozil proti Dunaju. V Gradcu pri policijski direkciji so delali grdo z njimi. Utaknili so jih v samotne celice in jim niso dovolili, da si kaj kupijo ter niso dobili nobene hrane. Aretiranci so protestirali proti takemu postopanju ter so sami zahtevali, naj jih takoj pošljejo nazaj. Preteklo je pa nekaj dni, preden se je to zgodilo.

«Z nami je že tako,» je dejal z nasmehom dr. Markovič, «da se vse, kar pogledamo, kar primemo ali kamorkoli se okrenemo, smatra kot politično silno kvarno. Pa bi vendar lahko tudi pri nas, kakor pri vseh drugih ljudeh našli tudi popolnoma enostavne in nepolitične razloge za potovanje preko meje. Jaz n. pr. sem potreben odhoda, delam tudi znanstveno in si moram v inozemstvu nabavljati znanstveno literaturo. So med nami tudi ljudje, ki zaradi svojega političnega prepričanja doma ne morejo najti pravega zaslужka. Zakaj nihče ne misli na to, da bi se mogli ti ljudje za poslom razgledati tudi kje v tujini? Potnihi listov pa ne dobimo in ne dobimo. Tovariši Marjanovič, bivši narodni poslanec, ima pri sebi celo policijski akt z rešitvijo, da potnega lista ne dobi. Ima pa tudi zdravniško izpričevalo, da je potreben lečenja in specializistov, kakršni so v inozemstvu. Jaz pa imam na Dunaju bratrance, ki se ravno tako piše. «Zakaj ga ne bi obiskali!» se je oglasil ljubljancin Jaka Žorža, ki je prisostvoval razgovoru.

Dr. Markovič s svojim tovarišem vred priznava vrline naše uprave, red in korektnost tudi v jetišnici. «Pri nas se ne morejo udomačiti metode Glavnjače,» je pripomnil urednik. «Verjamem,» je odvrnil dr. Markovič, «in upam tudi, da čut in vest človečanstva in poštenja ne izgubi iz vida te grozote in sramote. V vsakem oziru je hvalevredno, da je «Jutro» pisalo o Franju Vulču, nesrečni žrtvi Glavnjače, slovenskem rojaku in idealistu».

Vulča so vrgli v Glavnjačo 16. januarja 1926. Dva dni pozneje so pa zaprl Simo Markoviča in še nekatere druge. Par mesec se je v Beogradu še vedelo, da Vulč živi, potem ga je pa nenkrat požrla «pomrčina». Dr. Markovič je se povedal, da so vsi aretiranci vložili priziv proti kazni po odvnetiku g. dr. Rapotcu, nato pa se je z zahvalo poslovlil od posetnikov.

Italijanska propaganda na Balkanu

V Trstu, 27. marca.

Vse italijanske vlade pred svetovno vojno in po nji so vedno smatrale evropski in bližnji azijski vzhod za najugodnejše in najprikladnejše torišče italijanske politične in gospodarske ekspanzije. Da se je v Rimu storilo vse, da bi se ta ekspanzija čim krepkeje in uspešneje udeleževala, je umljivo, toda v predvojni časih so italijanska tozadevna prizadevanja naletavala na tako močno konkurenco obeh zapadnoevropskih velešil, da so bili italijanski uspehi v resnici kar naiminimalnejši. Po svetovni vojni, ko se težnje drugih velešil krenile v druge smeri in je Italija dobila celo nekaj pokroviteljski mandat nad Albanijo, so italijanske aspiracije silno porastle in italijanska propaganda se je v kratki dobi nekoliko let neverjetno hitro razpasla preko vsega Balkana. Z edino izjemo Jugoslavije, kjer so iz lahko razumljivih razlogov tla zanj ne samo neugodna, temveč naravnost nesprejemljiva Albanija se more danes že smatrati za pravo pravcato italijansko kolonijo. Med Grško in Italijo se pleto vezi, ki naj bi izgladile dolgoletna nasprotstva zaradi Dodekaneza in izbrisale posledice krške afere. V Bukarešti ima Italija v generalu Averescu in pristaših bivšega prestolonaslednika Karla svoje zveste prijatelje in razne fašistične prireditve na rumunskih tleh pričajo dovolj jasno, da italijanska propaganda ni ostala brez uspehov. S prav posebno vneto pa se je vrzla italijanska propaganda na Bolgarsko, kjer si obeta največ in najboljši politični in gospodarski žetve. Italijanska propaganda na Balkanu je predvsem v rokah službenih zastopnikov Italije, ima pa potem svojo največjo oporo v posebnih za to namenjenih ustanovah pod imenom «L'opera italiana pro Oriente», ki je svoje tinalke raztegnila že po vsem Balkanu kot «naravnem udeleževalcu» italijanske propagande in ekspanzije. Eden glavnih delavcev te ustanove je bivši vojaški duhovnik don Francesco Gallone, ki je kot njen emisar prenočeval vse Balkan in se je po njegovih načrtih ustanova odločila za to, da si je izbrala za glavno torišče in izhodišče svoje propagande na Balkanu — Bolgarsko. Kakor je povdarjal don Gallone v svojem predavanju, ki ga je imel včeraj v Trstu v veliki dvorani fašistične provincialne federacije, gre tu za dve glavni vrsti vprašanj: intelektualna in praktična od katerih so intelektualna še važnejša kot pa praktična, ker morajo prva pač tvoriti podlago drugim. Gre predvsem za propagandiranje rimljanske misli in kulture. Izbrala pa se je Bolgarska za glavno torišče in izhodišče te propagande iz zaradi svoje zemljepisne lege v središču Balkana in zaradi simpatij, ki jih je baie uživala Italijanska voljštova za časa medzvezniške okupacije po vojni na Bolgarskem.

Prvo, kar se je praktično izvedlo, je bila zgradba velikega peteronadstropnega sopleja v Sofiji. V postopku, ki se izroči lesto svojemu namenu, bosta nameščena srednja trgovska šola in pa vseučiliški penzionat. Pozneje pridele še razne strokovne Poglej tega po Ital. propaganda ustanova pošilja v Italijo bolgarske visokošolce da na italijanskih visokih šolah dovrše svoje nauke. V Milano se nahaja ustanova, ki

v zvezi z «Opera» podeljuje balkanskemu dijaštvu štipendije in je pravo središče za levantinsko dijaštvo, ki želi dovršiti svoje študije v Italiji. Vodi pa to ustanovo kom. Sileno Fabbri «Opera» sama da ima svoje lastno središče v Torinu in mu je duša markeza Fracassi. S prav posebno vneto pa se deluje na to, da se privabi kar največ balkanskega dijaštva na novo vseučilišče v Bariju, kjer se bo posvečala prav posebna skrb balkanskim in vobče iztočnim vprašanjem, pri čemer pa se nikakor ne bodo zamenjale firentinske, genoveške, milanske in rimske visoke šole.

Za sedaj se namerava delovati le na Balkanu, toda pozneje na nai bi Balkan rabil kot izhodišče italijanske propagande v Malo Azijo, Anatolijo, kjer so baie italijanski kmetovalci, trgovci in tkalci visoko cenjeni. Da pa ta praktični del italijanske propagande pridobi čim trdnjša tla pod seboj, se namerava nakupiti — za nakup se že vrše pogajanja — razsežno posestvo na Bolgarskem, v dolini Marice na vzhodu Rodopskega pogorja, kjer se ustanovi vzgojna kmetijska šola in se ji sčasoma priklapi celo tisti italijanska vas.

«L'opera italiana pro Oriente» ima največješjo oporo v samem Duceu in njegovih prvih sodelovalcih: glavnemu tajniku fašistične stranke Turatiu in obeh državnih podtajnikih Giuntini in Suardu ter je oskrbljena s dovoljnimi denarnimi sredstvi za prve svoje potrebe. Znatna sredstva pa ji prinese «proslava kruha», ki se bo 14. in 15. aprila t. l. vršila po vsej Italiji in sodelujejo pri njej vse državne oblasti.

Na ta način in s takimi sredstvi se torej vrši italijanska propaganda na Balkanu, na Bolgarskem za sedaj, a pozneje se bo vršila vsepovsod, kjer se bodo smatrala tla ugodna fantu. Naša država je danes vsaj še zaprta zanj, toda kako dolgo še? Obeta se obnovev pogodbe prijateljstva in kot predpogoj zanj ratifikacija netunskih konvencij, katere odira Italijanom na stečaj vrata za priseljevanje k nam. Z njim pa pride tudi italijanska propaganda. Italijanska politična, kulturna in gospodarska ekspanzija. In potem se jih ne rešimo več teh naših tako iskrenih prijateljev. Da bi nas jih Bog obvaroval!

Tangerska konferenca v Parizu

Prejšnji teden se je otvorila na Quai d'Orsayju nova konferenca sil, ki so neposredno zainteresirane na vprašanju Tangerja. Kakor je Briand v uvodnem govoru povdarjal, ne gre za to, da bi se docela izpremenil sedanji mednarodni režim v tej važni in toliko osparovani točki maroškega sultanata v gibraltarski ožini ob vltodu iz Atlantskega oceana v Sredozemsko morje, marveč le za to, da se ustvari «pročnejša in popolnejša upravna organizacija, ki se je čisto izkazala nepopolno in brez skladnosti».

Potemtakem ne bi bilo sedanji konferenci pripisovati one važnosti, ki so jih imela tangerska pogajanja v l. 1923. Če navzlic temu vzbujajo pariški razgovori precejšnjo pozornost, je to gotovo zahvaliti navzočnosti Italije, ki l. 1923. ni bila povabljena k zeleni mizi, ker pač nima nobenih važnih direktnih interesov v tem delu Afrike. Toda rimska vlada ni nikoli hotela ratificirati francosko - angleško - španskega dogovora, sklicujoč se na načelo, da se Italija mora zanimati za vsa sredozemska vprašanja in da mora biti vedno navzoča, ko odločujejo druge sile o problemih, ki lahko vplivajo na ravnotežje na Sredozemskem morju. Čeprav je svojčas Italija izposlovala pristanek velesil na priznanje italijanskega izključnega vpliva v Tripolitanijski baš s tem, da je izrekla svoj desintereseement nad Marokom, sedaj noče v celoti priznati tedaj dane besede. Da so zapadne sile sploh povabile Italijo na letošnjo tangersko konferenco, je vsekakor precejšen uspeh fašistovske izsiljevalne politike. Ta uspeh pa ima zahvaliti tudi angleški podpori in želji Francije, da najde modus vivendi z nemirno sosedo.

Sedanja tangerska konferenca se ima baviti z dvema kompleksoma vprašanj. Najprej bo pretresala nedavno sklenjeni sporazum med Parizom in Madridom, po katerem se sicer nič ne izpremeni na mednarodnem režimu v Tangerju in ostane teoretična oblast maroškega sultana nedotaknjena, pač pa se dovoljuje Španiji večji vpliv nego doslej. Gre predvsem za to, da se onemogoči vtihtapljanje orožja skozi Tanger v špansko cono Maroka ter se zagigura uspešno nadzorstvo za obdržanje javnega reda in miru. Za generalnega inspektorja policije bo imenovan španski oficir, ki bo fungiral kot svetovalec pri rednih oblasteh tangerske cone, ne bo pa se smel vtikati v ožjo upravo samega mesta in cone.

Število mednarodnega orožništva se bo zvišalo, poveljstvo nad njim se bo izročilo španskemu oficirju, ki bo imel francoskega pomočnika. Španija sicer niti iz daleč ni mogla vsiliti vseh svojih zahtev, zlasti ni mogla doseči nadoblasti nad Tangerjem, ki ostane prejkot slej internacionalen, vendar mora priznati, da je šla francoska popustljivost do skrajne meje. Zato so v Madridu v splošnem zadovoljni in je uspeh enoletnih pogajanj s Francijo menda tudi eden važnih momentov, ki so dali diktatorju Primu de Riveri povod, da se je odzval pozivu zadnjega zasedanja Sveta Društva narodov in prigrasil brezpogojno povratek Španije v ženevsko mednarodno institucijo.

V drugem delu svojih debat pa se bo bavila tangerska konferenca v Parizu z zahtevami, ki jih bo stavila Italija. Kakšne bodo italijanske zahteve, o tem vladu sedaj še polna negotovost. Fašistovski časopisje vzdiguje velik hrušč in napoveduje, da bo zahtevala Italija ne le enakopravno udeležbo pri upravi Tangerja, marveč celo vpliv na francoski Maroko, mejne korekture napram Tunisu, «svobodo» na Jadranskem mor-

ju in kdo ve kaj še vse. Ti fantastični načrti pa očitno niso mišljeni resno, ker - daleč presegaajo dnevni red in kompetenco tangerske konference. Mussolini bo pač mnogo zmernejši nego njegovi časnikarski vitezi. Te je spustil v besedni boj samo zato, da bi z izsiljevalno taktiko izbil čim več koristi za Italijo iz tangerske kontroverze. Francoski tisk pričakuje, da bo Italija ponovila v glavnem svoje znane zahteve iz l. 1923., ki se tičejo predvsem stvarne udeležbe pri občinski upravi in zastopstva Italije v mešanem sodišču, in izraza upanje, da bodo pogajanja potekla uspešno. Če se bo ta up uresničilo, se bo kaj kmalu pokazalo. Gotovo pa je, da fašistična Italija ne bo nehala biti glavni element nemira in izzivanja ob Sredozemskem morju, čeprav se ugodi njenim aspiracijam v Tangerju.

Politična zastopstva pri Biankinijevem pogrebu

Beograd, 27. marca n. Zvečer se je vršila seja nemškega sveta, na kateri je bilo sklenjeno, da zastopata vladu na pogrebu umrlega podpredsednika vlade dona Juraja Biankinija prosvetni minister Grol in minister za poljedelstvo dr. Stanković. Narodno skupščino bo zastopal prvi podpredsednik R. Agatonović. Tudi vsi poslanski klubi so odpisali na pogreb posebne deputacije KDK bodo zastopali poslanci dr. Grisogono Rude Bačinich in Mate Goret. Dr. Grisogono bo v imenu KDK izrazil pokojnikovi rodbini sožalje in položil venec na krsto. Klub KDK je imel zvečer sejo, na kateri se je Pribičević v daljšem govoru spominjal narodnih zaslug pokojnika za Dalmacijo in ves jugoslovnski narod. Deputacija iz Beograda odpotuje jutri zjutraj preko Zagreba v Split.

Svečan sprejem naše parlamentarne delegacije v Pragi

Praga, 27. marca h. Davi ob 8.30 je z budimpeštanskim brzdovlakom prispela v Prago delegacija jugoslovnske skupščine k zasedanju medparlamentarne unije. Poslanca dr. Budisavljevič in Sušnik sta dospela že prej preko Dunaja. Na kolodvoru so pričakovali jugoslovnske poslance deputacija češkoslovnske zbornice s predsednikom češkoslovnske-jugoslovnske parlamentarne komisije dr. Uhlířem, poslancem Kralikom in drugimi, deputacija senata, dalje jugoslovnski poslanik Lazarevič in jugoslovnski generalni konzul z obojem poslanstva in generalnega konzulata, novinarji, zastopniki političnih strank in zelo veliko število jugoslovnskih dijakov in jugoslovnske kolonije.

Ko je dospel vlak na postajo, so bili jugoslovnski poslanci, zlasti predsednik delegacije dr. Kumanudi in Stepan Radič živahno pozdravljeni. V salonu kolodvora je pozdravil delegacijo dr. Uhlíř, nakar se mu je zahvalil dr. Kumanudi. Nato je jugoslovnska delegacija odšla v hotel Paris. Današnji dan je prost, vendar so jih obiskali mnogi prijatelji in politiki. Zvečer se vrši družabni večer v hotelu Paris. Na čast Stefanu Radiču bodo jugoslovnski dijaki priredili svečan večer.

Prva seja medparlamentarne unije se vrši šele jutri popoldne. Zvečer priredi poslanik Lazarevič dine, h kateremu sta poleg obeh delegacij povabljeni minister dr. Hodža in primator Baxa.

Prekoceanska psihoza

Kapetan Köhl hoče na vsak način preleteti Ocean

Berlin, 27. marca, s. Nemški letalski kapetan Köhl, ki je včeraj letel na Irsko, je izjavil novinarjem, da namerava jutri startati na Novo Fundlandijo.

Pariz, 27. marca, g. Kapetan Köhl je izjavil sodrniku lista «Evening Standard», da upa, da bo mogel jutri zjutraj startati k svojem prekoceanskemu poletu. Letel bo naravnost na Novo Fundlandijo. Spremljala ga bosta letalec Hünefeld in pilot Loose. Letalo je preletelo 1300 km dolgo progo na Irsko s povprečno hitrostjo 160 km na uro. Na letalu ni niti rešilnih priprav niti brezžične postaje, in sicer zaradi tega, da bodo lahko vzeli s seboj več bencina in olja.

Baldonell, 27. marca, g. Zaradi slabega vremena ni izgleda, da bosta nemška letalca startala še danes k poletu preko Oceana. Današnji poizkusni polet se je izvršil na splošno zadovoljstvo obeh letalcev. Motorji so se zopet izborno izkazali.

Newyork, 27. marca, g. Tu se vrše velike priprave za sprejem nemških letalcev. Na letališču v Newyorku je koncentriranih 500 letalskih uradnikov. Letališče bo vso noč razsvetljeno.

Nova Alzacija - Lorena

Newyork, 27. marca, s. Vsi Hearstovi listi objavljajo pismo švicarskega pisatelja Wieganda, ki ga je pisal na podlagi svojega potovanja po Južni Tirolski. Wiegand piše, da stremi fašizem za tem, da iztrobi na Južnem Tirolskem nemstvo. Ta izproba je preživlja tragedijo, povzročeno po samovoljnem diktatorskem miru. Zalost prevladuje solnčne doline Dolomitov. Edino varstvo proti italijanizaciji je katoliško duhovništvo. Veliko vprašanje je, ali bo Mussolini dosegel svoj cilj, da zagigura italijanske meje, s tem da ustvari v žilavem gorskem narodu sovražstvo. Tirolska je že danes nova Alzacija-Lorena.

Politični atentati v Chicagu se nadaljujejo

Chicago, 27. marca, (lo.) Pred hišami raznih politikov in funkcionarjev so včeraj eksplodirale bombe. Prva bomba je zadela pročelje hiše senatorja Demence, ki je težko poškodovala poslopje. Petnajst minut pozneje je eksplodirala bomba v veži hiše sodnika Swansona. Pred kratkim so bile vržene bombe pred hišo štirih funkcionarjev, ki pa niso napravile nikake škode. Kar sumijo, gre za atentate proti osebam, ki javno nastopajo proti mestnemu županu Thompsonu, ki je nasprotnik Anglije.

Naši kraji in ljudje

Juraj Biankini

Split, 27. marca. Davi je umrl veliki nacionalni borec, bivši predsednik vlade in častni predsednik »Jadranske Straže«, Juraj Biankini.

Umrl je mož, kakršnega more roditi le naša kršna Dalmacija. Mož poštenjak, svečenik brez madeža, novinar in politik, ki je ostal zvest svojim načelom do konca.

Narodnopolitična zgodovina Dalmacije v zadnjih desetletjih pred osvoboditvijo je v tako ozki zvezi z velikim pokojnikom in njegovim »Narodnim Listom«, ki ga je urejal pol stoletja, da jo je nemogoče opisati v še tako obširni posmrtnici.

V Napoleonovih časih je pričel izhajati v Zadru v obeh jezikih list »Regio Dalmata«, leta 1844. pa je izšel prvi list v hrvaščini »Zora dalmatinska«, ki ga je pa za dušil povratek absolutizma. Po oktoberski diplomi je pričela izhajati Narodna stran, v kateri so bili tako Hrvatje kakor Srbi, list v italijanski »Nazionale«, ki se je proslavil največ zaradi polemike s takrat že slavnim M. Tommaseom, ki je priobčeval svoje članke v protislovenski »Voce Dalmaticae«. List je izhajal v italijanski, ker so dalmatinski Jugoslovenci zaradi italijanske šolske vzgoje izražali svoje misli v italijanskem jeziku, kakor n. pr. pri nas v nemščini. Leta 1885. pa je italijanska popolnoma izginila iz lista.

To je kratek obris zgodovine »Narodnega Lista«, ki pomeni za Dalmacijo narodno evolucijo v smeri jugoslovenstva.

In v tem času se je pričelo javno publicistično delovanje Jurija Biankinija, čigar redakcijski podpis nosi prvič »Narodni List« 7. novembra 1871.

Le težko se je odločil kot 24letni mož za odgovornosti polno novinarsko delo. Do takrat je iz idealizma napisal le par novelic, pesmi in političnih člankov. Kmalu po sprejemu redakcijskih poslov je moral z žalostjo ugotoviti, da je list v slabih gmotnih razmerah ter se je popolnoma posvetil njegovi ureditvi. Bil je obenem urednik in upravnik lista in tiskarne, ter je opravljal tudi posle korektorja. Pogosto je moral napisati sam ves list. Še pozneje je kot državni poslanec redno pošiljal poročila, ter je vedno, kadar ni bil na Dunaju ali drugod, sedel pri redakcijski mizi.

Biankini je bil od vsega začetka realen narodni politik. Njegovemu listu so očitali, da ne stoji izključno na stališču hrvaškega državnega prava, ampak da se drži nekakih nestranskih narodnih načel. Ta očitek dokazuje, da je bil vedno realen novinar in politik, kar je dokazal zlasti po osvoboditvi s svojim odkritosrčnim nastopom v Beogradu. Njegova zasluga je med drugim, da srbsko-hrvaški politični razdor, ki je nastal po okupaciji Bosne in Hercegovine ni zavzel širših dimenzij v škodo narodnega edinstva in Dalmacije.

V dobi narodnega pokreta je bilo publicistično delovanje čisto povod in razlog za izvrševanje častne toda težavne funkcije narodnega zastopstva pred državno vlado. Tako je bil Jurij Biankini od 1881. neprestano član dalmatinskega deželnega odbora, od 1892. pa tudi državni poslanec v avstrijskem parlamentu.

Kot poslanec in tudi drugače ni poznal razlike med Jugoslovenci na tej ali oni strani Velebita. Kot član hrvaške Narodne stranke je bil v političnem oziru več ali manj opozicijski, ter je grajal strankin optimizem. Ena njegovih velikih zaslug je tudi uvedba hrvaščine v državne urade v Dalmaciji.

Ko so Italijani po polomu habsburške monarhije zasedli tudi Zader, se je njegov »Narodni List« tako rekoč pomladil. Kakor v začetku tako se je moral boriti tudi sedaj z Italijani v italijanskih člankih. Italijani so se kruto maščevali nad njim. V novembru 1918. so ga aretirali in hoteli deportirati v Italijo, toda po intervenciji avstrijskega admirala so ga internirali v Zadru, ter mu prepovedali vsako novinarsko delovanje. Spomladi 1919. so ga ponoči aretirali in prepeljali na vojni ladji v Bakar. Po njegovem izgonu je »Narodni List« izhajal še dalje, dokler niso prišli D'Annunzijeve ardit in poškodovali tiskarno. V aprilu 1920. je neka tiskarna zopet pričela tiskati list, toda zvečer 14. julija so Italijani

ni ovenčali svojo slavo v Zadru s požigom vseh jugoslovenskih podjetij. Srečno naključje je pa hotelo, da so se rešili vsi vezani letniki »Narodnega Lista«.

Juraj Biankini se je rodil 20. avgusta 1847 v Starom gradu na otoku Hvaru. Gimnazijo je dovršil v Splitu, bogoslovje pa v Zadru. Po osvoboditvi je bil izvoljen v začasno narodno predstavništvo ter je bil v prvem kabinetu Ljube Davidovića vladin podpredsednik. Bil je tudi podpredsednik Narodne skupščine. Njegova glavna skrb v zadnjih letih pa je bila narodna obramba našega Jadrana. Leta 1920. je ustanovil »Jadransko Stražo«, ki ji je bil častni predsednik.

O nenadni smrti dona Juraja Biankinija nam še poročajo iz Splita: Don Biankini je zadnja dva meseca sicer stalno bolehal, vendar pa nikdo ni pričakoval, da bo tako nepričakovano nastopila katastrofa. Vse do zadnjega je bil duševno čil in še prejšnji večer je čital časopise in nato do polnoči pisal svoje zadnje veliko delo, v katerem je zbral historične dokaze, da je bilo Jadransko morje od nekdaj slovensko. Okrog polnoči mu je postalo slabo, naka je legel v posteljo. Poklicani zdravnik mu je dal injekcije. Biankini je nato mirno zaspal. Ko pa je pokojnikova nečakinja, ki mu je stregla, šla okrog 3. jutraj pogledat, ga je našla mrtvega. Poklicani zdravnik je ugotovil, da je smrt nastopila malo prej. Vest o nenadni smrti velikega pokojnika se je bliskovito razširila po vsem mestu. Že v prvih jutranjih urah so zaplapolale črne zastave.

Pogreb se bo vršil v četrtek dopoldne ob 9. Truplo je položeno na mrtvaški oder v etnografskem muzeju. V četrtek pa bo prepeljan s posebnim parnikom v pokojnikovo rojstno mesto Stari grad na Hvaru.

Vsi državni uradi, mestna občina, vsa nacionalna društva in vse privatne hiše v Splitu so izobesile črne zastave. Tajništvo SDS, Sokol, Orjuna, Jadranska Straža in ostala nacionalna društva, kojih častni član in dolgoletni funkcionar je bil pokojnik, so izdala posmrtnice, Jadranska Straža pa je imela danes dopoldne žalno sejo. Iz vse države prihajajo pokojnikovi rodbini izrazi sožalja. Tudi kralj je izrazil svoje globoko sožalje in odredil, da položijo na pokojnikovo krsto venec z napisom: »Donu Juraju Biankiniju — Aleksander I.« Tukajšnji češkoslovaški konzul je o smrti Juraja Biankinija brzojavno obvestil tudi predsednika češkoslovaške republike, pokojnikovega tovariša in sodelavca v dunajskem parlamentu, g. Mašaryka.

Tragična smrt slovenskega učitelja v Beogradu

V najlepši mladostni dobi, star komaj 26 let, je v Beogradu nenadno preminul učitelj Ciril Pivk. Udeleževal se je od septembra dalje gimnastičnega tečaja v Beogradu, kamor je poleg njega bilo sprejetih še 33 slovenskih učiteljev in učiteljic. Pri vezbanju na orodju se mu je v sredo pripeil neznan defekt, ki izprva ni bil ob-

čuten, a je kmalu rodil hude posledice. Pivk je po vrnitvi na stanovanje tožil, da pri srcu nastopajo bolečine. Njegovo stanje se je vidno slabšalo in v soboto so morali Pivka prepeljati v bolnico. Pomoč je, žal, bila prepozna. Pivk je izdihnil v ponedeljek zvečer ob 10. Zdravnik je ugotovil, da je nesrečnemu mlademu učitelju pri telovadbi počila srčna mrena.

Pokojni Ciril Pivk, rodom Ljubljčan, je bil idealen učitelj, navdušen Sokol, izvrsten telovadelec, neomajen nacionalist.

Zagonetna tragedija tovarniškega delavca

18-letni mladenič Anton Gazvoda ustreljen na Gorjancih. — Obup očeta in matere, ki sta izgubila zadnjega sina

Novo mesto, 27. marca

Na Gorjancih je že dalj časa v obratu parna žaga, ki zaposluje precejšnje število delavcev iz bližnjih krajev, kakor Dolža, Vrhovega, Cerovca itd. Glavni konjigent delavcev pa daje tovarni vas Gaberje, ki leži severovzhodno od tovarne in je do tja uro hoda.

V soboto 24. t. m. je bil plačilni dan. Podjetje izplačuje delavce vsakih 14 dni. Ta dan imenujejo delavci »kontežina«. Tudi ob tej kontežini so bili delavci precej veseli ter so se med seboj šalili, gredeč proti domu. Upravitelj Zemljak je v svoji pisarni zaključil izplačila tovarniškim delavcem okoli 18 ure, pridržal pa je zaradi obračuna še gozdne delavce.

Pri uradovanju je zastal Zemljak nena doma odmev dveh revolverskih strelav. V strahu in skrbih, da se ni morda med delavci pripetila kakšna nesreča, je takoj odhitel v smer, odkoder je slišal strela: vzel je s seboj browning pištolo. Kakih sto korakov od tovarne, kjer drži gozdna pot proti Gaberjem, je naletel na 20 tovarniških delavcev, od katerih je zahteval, naj mu povedo kdo ima orožje. Ker se mu ni nihče odzval, je z očmi prelete groščino opazil, da skriva 18letni Anton Gazvoda, doma iz Gaberja. Neke stvar pod obleko. Pozval ga je k sebi s prstom, a fant, namesto da bi se odzval pozivu, je iznenada pričel bežati. Upravitelj Zemljak se je tedaj, da bi mu mogel odvzeti orožje, spustil za njim v tek.

Ruvanje med Gazvodo in upraviteljem

Gazvoda in Zemljak sta tekla okoli sto korakov, naka se je Gazvoda upeljal v tla. Zemljak je zavpil nani: »Vrzi orožje stran!« Fant pa je tlačil svoj starinski revolver v desni hlači, žep ter ni hotel izročiti orožja. Nato je prijel upravitelj Zemljak Gazvodo z levico za komolec desne roke, v desnici pa je držal browning. Fant, boječ se za svojo lastnost, se je temu upiral z obema rokama ter tiščal orožje k sebi. Med ruvanjem je nagloma odjeknil strel, in sicer iz Zemljakovega browninga, pri katerem se je odprla zaklopnica, ne da bi Zemljak, kakor sam zatrjuje, to opazil. Zemljak je končno odzvel Gazvodi revolver ter izstrelil iz njega dva nabojnika. Videti, sakramenska strela, kako lahko bi se ustrelil!

Upravitelj Zemljak ni še prav izgovoril teh besed, ko je Gazvoda postal smrtno

LOTE NEUMANN

znana nemška filmska umetnica nastopi danes v filmu

Žena v zlatu

Po romanu F. X. Kapusa. Partner: Ernst Verebes. Sijajni naravni posnetki iz Pariza.

Danes ob pol 5., četrta na 7., tričetrt na 8. in četrta na 10.

Telefon 2730 Kino „Dvor“

njem dejanja v dramatsko enoto, ki najde prehod preko vrzeli med posameznimi scenami.

Režiserju gosp. ravnatelju Bratini se je to le deloma posrečilo. Dočim so bile glavne vloge dobro zamišljene in poantirane, je ansambel predolge pavze. Inscenacija je bila okusna in učinkovita, igranje harmonično za odrom v stilu. Prvo sceno (cvetna nedelja) je režija ertala.

Učinkovite kreacije so podali gg. Kaukler iz Ptuj kot Kristus, Perc kot Kajfež, Bratina kot Iskarijot in Pfeifer kot Poncij Pilat. Primerne so bile gđ. Zabkarjeva (Marija), Kranjčeva (Magdalena) in Danejeva (angel) ter gg. Bele (Peter) in Poljšak (stotnik). Zbori so bili zopet nedisciplinirani. Pri režiji zborov je pač treba strogo paziti tudi na najmanjšo uveljavitev. S takimi nastopi se n. pr. vrženost pasijonskih iger prav lahko spremeni v smešnost, ki žali in razočara. Posebej je še treba poudariti, da se gđ. Sončeva (Veronika) ne more odvaditi svojih sunkovitih nastopov in pretirane igre. V taki formi je ne bi rad vedel. Gledališče je bilo slabo obiskano, razpoloženje pa hladno.

»Pasijon« je sedaj že druga igra, ki ni uspela.

Rado Pečnik.

La France nouvelle bo objavila v prihodnji številki govor pesnika Otona Župančiča, ki ga je imel ob priliki francosko - jugoslovanske akademije lansko leto.

Ljubljansko učiteljske je absolvirala leta 1921. Službovala je v Mengšu, Komendi in Koroški Beli, pred odhodom v Beograd pa v Zagorju. Povsod je bil splošno priljubljen kot dober vzgojitelj in neumoren delavec v sokolski telovadnici. Tragična vest o njegovi smrti bo pač bradko presenetila vse, ki so ga poznali. Pogreb se bo vršil danes, v sredo, ob 3. popoldne v Beogradu ter se ga udeležijo vsa užaloščena rodbina: mati, dva brata in dve sestri, s katerimi sočustvujejo vsi, ki vedo, kaj s pokojnim Cirilom izgubi rodbina in naše učiteljsko. Naj bo nesrečnemu mlademu idealistu ehak pokoj v preranem grobu, v osrčju iskreno ljubljene jugoslovenske zemlje!

Ako

pričneš dan z jakim izmivanjem ust z Odolom, si ga pričel dobro! — Ta čarotvorna ustna voda odstrani vso nesnago iz ust in nudi popolno varnost pred bakterijami, ki so v stanju uničiti tvoje zobovje. Po izplaknjenju ust z Odolom postanejo čista in zdrava. Uničene so vse nevarne zahrbtni klice, sovrtažniki zob, ki močno in slabo uplivajo na prebavo.

Izmivaj usta in snaži zobe z Odolom, predno ležeš k pokoju. Tvoja usta in tvoje zobovje je zavarovano pred nevarnimi klicami, katere bi ponoči drugače nemoteno uničevale tvoje zobovje.

Izmivaj usta in snaži zobe z Odolom, predno ležeš k pokoju. Tvoja usta in tvoje zobovje je zavarovano pred nevarnimi klicami, katere bi ponoči drugače nemoteno uničevale tvoje zobovje.

»ODOLO« se doblva po vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah in brivnicah.

pred oči ne morejo udeleževati. Ne maram preudicati, toda vsekakor bom predložil vladni primedno povišanje osnovnih plač. S tem se ne bodo povečali proračunski izdatki, ker bodo v isti meri znižane doklade. Dočim on na ta način proračunski efekt ostaja isti, se bodo iz tega razvile velike koristi za uradništvo. Te koristi bodo obstojale v tem, da bodo uradniki pri normaliziranju in stabilizaciji razmer, ko bodo doklade odpadle, imeli mnogo večje dohodke, kakor v primeru, da bi ostalo dosedanje razmerje med osnovno plačo in dokladi. Druga korist bo v tem, da bodo povišane osnovne plače v mnogem vplivale na pokojnino. V ostalem kakor sem rekel, bom ta predlog stavi pri ministru, ki ga bo predložil min. svetu. Vse bo torej odvisno od tega v kakem pravcu se bo vršila diskusija v ministrskem svetu. Smatram, da je navedena solucija najboljši izhod iz precej zapletene in vrlo težke situacije, v kateri se sedaj nahaja uradniško vprašanje. Če bi obstajale proračunske možnosti, bi pred oči komisije bili seveda drugačni. Toda v danih okoliščinah druga rešitev ni možna.

Uradniško vprašanje je v naš državi zraslo v kompliciran problem. Dočim nas z ene strani prisiljuje štednja da reduciramo do skrajnih mej — saj bo s 1. aprilom v resoru f. n. ministrstva reduciranih 1600 uradnikov in uslužbencev — dotlej z druge strani naše fakultete vsako leto producirajo vedno več naraščajo, ki čaka na nameščenje. In dočim je v raznih resorih zelo mnogo uradnikov brez potrebnih kvalifikacij, dotlej ogromno število mladih pravnikov z vsemi potrebnimi kvalifikacijami strada in v bedi pričakuje nameščenja. Tako leži samo v ministrstvu pravde 93 prošelj za nameščenje. Kompetenti so mladi absolvirani pravniki, ki upravičeno pričakujejo, da jim država da kruha in eksistenco.

Požar v trgovini. Pri solncu!

Škoda se čeni na 100 do 200.000 Din. Sredi je nastal požar v trgovini pri Solncu na Pogačarjevem trgu. Ogenj je lastniškega. Katinki Widmayerjevi povzročil znatno škodo. Gasilci so bili o požaru obveščeni ob 20.22 ter so bili že v dveh minutah na mestu.

Ko so poklicni gasilci s silo odprli železni rolo in vrata, se je iz trgovine pričel valiti gost dim, ki je zelo otežkoval delo pri gašenju. Gasilno akcijo je vodil načelnik prostovoljnega gasilstva občinski svetnik gosp. Josip Turk. Da se ne bi pokvarilo blago v trgovini, so morali gasilci le previdno uporabljati brizgalno. Z veliko požrtvovalnostjo so gasilci odstranili iz trgovine, ki je bila ves čas polna dima, ogorke izgorlega blaga. Pogorelo je precej volnenega in bombažnega perila, umetnih cvetlic, vencev, žipk in drugega modnega blaga. Zlasti težka je bila gasilska akcija v prostoru nad trgovino, ki je bil poln gostega dima. Požar je bil pogasjen ob 22.15.

Vzrok požara ni bilo mogoče ugotoviti. Domneva se, da je požar povzročil kak ogrevalni predmet, ki je bil pokvarjen. Vendar so v peči našli ogenj. Nf pa izključena možnost, da se je zaradi požara vnelo žaganje v peči.

Škoda se čeni 100 do 200.000 Din in je le deloma krita z zavarovalnino. Trgovina pri Solncu je ena najstarejših trgovin v Ljubljani. Obstaja že nad 80 let.

John Gilbert

Greta Garbo

zaročena.

Svečanost zaroče se bo proslavila v kratkem v

kinu »Ljubljanski dvor«

Kulturni pregled

Ljubljanska drama

Sreda, 28. marca: Mladost. A. Četrtek, 29. marca: Zaprti. Petek, 30. marca: Mladost. D.

Mariborsko gledališče

Sreda, 28.: »Orlov«. D. Kuponi. Zadnjič.

Šentjakobski gledališki oder

Sobota, 31.: Glasbena akademija Šentjakobskega gledališkega orkestra. Abonma. Nedelja, 1. aprila: »Ingeborg«. Izven.

Operni repertoar. V nedeljo 1. aprila

popoldne ob 15. se poje veliko Beethovovo delo »Fidelio«, ki je doslej vedno vzbudilo največje zanimanje občinstva. Upamo, da s to predstavo posebno ustrežemo izvenljubljanskemu občinstvu. Predstava se konča pred 6. uro, tako da se je mogoče poslužiti vseh vlakov, ki vozijo med 6 in 7 uro iz Ljubljane. Zvečer se poje priljubljena Kalmanova opereta »Bajadera« z gospo Poličovo v naslovni vlogi. Za te predstave veljajo znižane cene.

Ljubljanska drama. Danes v sredo se uprizori Halbejeva dama »Mladost« za red A. V glavnih vlogah nastopajo gđ. Vida in gg. Cesar, Jan, Jerman in Skrbinek. — Za prvo uprizoritev »Pasijona«, ki se vrši v

neeljo 1. aprila ob 3. popoldne v dramskem gledališču, opozarjamo predvsem podeželske interese, da rezervirajo vstopnice pri dnevnih blagajni v opernem gledališču in jih istotam vsaj do sobote zvečer dvignejo. Prva repriza »Pasijona« se vrši v ponedeljek 2. aprila ob 8. zvečer in je namenjena predvsem šolski mladini, ki odide tekom tedna na počitnice.

Mariborsko gledališče bo uprizorilo te dni dramatisacijo »Kreutzerjeve sonate« v proslavo stoletnice rojstva L. N. Tolstega. Opereta pripravila vrlo efektno in priljubljeno opereto »Jesenski manevers«, opera pa Bizetove divno - melodijno »Biserce« ter Verdijevega »Rigoletta«.

»Pasijon« v Celju

(K uprizoritvi v celjskem gledališču 24. t. m.)

Vodstvo celjskega mestnega gledališča se je odločilo za uprizoritev Deutsche Kristove drame »Pasijon« očitno predvsem iz finančnih razlogov, ker je znano, da »pasijon« še vedno mikajo občinstvo. L. Deutsch je v desetih scenah nanašal glavne epizode Kristovega trpljenja. Naloga režiserja je, ta ustvari iz teh fragmentov s podčrtavanjem glavnega motiva — trpljenja in »povečanje boga - človeka« — in primernim stopnjevanjem

Domače vesti

* Volitev župana in občinskih svetovalcev v Sodražici. V Sodražici se je večerjal volitev župana in občinskih svetovalcev. Za župana je bil z žrebom izvoljen član SDS g. E. Ivanc, za prvega svetovalca predsednik tamkajšnje krajevnice organizacije SDS Josip Oberstar z 22 glasovi, za drugega svetovalca pa predsednik SKS Ivan Kovačič s 14 glasovi. Ostali svetovalci so: Alojzij Arko, Alojzij Ambrožič, Jože Arko, Alojzij Gidica, Ivan Gregorič in France Pirce.

* Poraz klerikalcev v Črnomlju. V nedeljo 25. t. m. so se vršile v Črnomlju občinske volitve, ki so ponovno pokazale, da ostane Črnomelj napreden. Stare metode klerikalcev se tokrat niso obnesle. Klerikalci nameravajo vložiti pritožbo, ker nekateri volilci niso imeli legitimacij. Čeprav so jih člani volilne komisije osebno poznali. Rezultati so naslednji: Lista dela in reda (večinoma SDS) 7 odbornikov, z njo vezana Gospodarska lista (SKS) 3 odbornike. Dolarjeva lista 2 odbornika in SLS 5 odbornikov.

* Promocija. Na medicinski fakulteti v Gradcu bo promoviral danes 28. t. m. g. Jože Picej iz Škocjane na Koroškem za doktorja vsega zdravljenja.

* Plenarna seja prosvetnega sveta. V ministristvu prosvete bo jutri plenarna seja glavnega prosvetnega sveta s člani iz Ljubljane in Zagreba. Seji bo predsedoval minister Milan Grol.

* Vojni ujetnikom, ki so se v zadnjih letih vrnil iz Rusije. Pri deželni sodišču v Ljubljani je stavljen predlog naj se za mrtvega proglasi Franc Pajlar, po domače Kovačev, rojen 5. avgusta 1888, v Sebenjah št. 18, občina Križe pri Trzinu, tja pristojen, ki je ob splošni mobilizaciji 1. 1914. odšel k vojakom, se s 15 pešpolkom udeležil 1. 1915. bojev proti Rusom in ranjen prišel v rusko ujetništvo. L. 1919. je bil v Tomsku, od koder je odšel koncem maja t. l. z nekim transportom ujetnikov neznanom in je od tedaj pogrešan. Ako kdo ujetnikov, ki so se v zadnjih letih vrnil iz ruskega ujetništva, kaj ve o nadaljnjem usodi pogrešanca, naj to sporoči pisмено ali ustmeno deželni sodišču v Ljubljani, sklicujoč se na to notico; lahko se pa zgleda tudi pri najbližjem okrajnem sodišču in da tam svojo izjavo na zapisnik.

* Norveški turisti v Dalmaciji. V Dubrovniku je prišel prošle nedelje norveški princ Olaf z večjo skupino turistov. Norvežani si bodo ogledali tudi Boko Kotorsko, Split in Trogir ter bodo obiskali tudi Benetke.

* Razstava časopisov v Sarajevu. V Sarajevu je bila v nedeljo na svečan način odprta mednarodna razstava časopisov v dvorani tamkajšnje mestne posvetovalnice. Razstavo je otvoril novinar Maksim Švara. Svečanosti so se udeležili zastopniki oblasti in kulturnih društev ter lepo število meščanov.

* Prodaja narodne veziva za turiste. Pri »Putnik« v Splitu se je organizirala prodaja narodnih umetnin primorskih raritet in drugih atrakcij za turiste. Obenem je pri »Putniku« turistom na razpolago bogat informacijski material o našem Primorju.

* Mornariška podoficirska šola v Šibeniku. V podoficirsko mornariško šolo se sprejme letos 180 gojencev iz civila in mornarjev iz stalnega kadra. Prošnje sprejema komandant šole do 1. septembra. Šolanje traja dve leti. Absolventi šole se bodo porazdelili potem v posebne tečaje, v katerih se bodo gojenci usposobili za artiljeriste, torpediste, minerja, telegrafiste in signaliste. Natančnejša pojasnila se dobe pri vseh vojaških okrožjih, županstvih in pri orožniških postajah.

* Smrtna kosa. Na Dvoru pri Žužemberku bodo danes popoldne položili k večjemu počitku g. Pavla Borštinka, učitelja v p. očeta našega uredniškega tovariša g. Božo Borštinka. S pokojnikom leži v grob kremenit slovenski mož, vzoren prosvetni delavec, plemenit značaj. Dosegel je čisto starost 86 let. — V ljubljanski vojni bolnici na Zaloški cesti je večerjal jutraj po krašnem bolehanju umrl g. Karol Grčar, absolvent strojne del. šole, doma iz Trbovelj. Služboval je kot vojak v Ljubljani pri bolnišniški četli. — V Florijanski ulici 9. je večerjal ob 17. umrl g. Franc Gruden, železpodaradnik v p. Pogreb se bo vršil jutri ob 17. k Sv. Križu. — Bodi pokojnim ohranjen blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* Naučno potovanje hrvatskih obrtnikov v Nemčijo. Ob priliki 20 letnice svojega obstoja bo priredil Savez hrvatskih obrtnikov v Zagrebu naučno potovanje v Nemčijo. Potovanje se bo vršilo v začetku meseca maja t. l. po naslednjem programu: Zagreb, Ljubljana, Jesenice, Salzburg, München, Nürnberg, Leipzig, Berlin, Dresden, Bodenbach, Praga, Wien, Gradec, Zagreb in bo trajalo 14 dni. Priljubljeni so izposlovali tudi nekatere ugodnosti. Celo potovanje s hrano in stanovanjem bo stalo okrog 3200 do 3600 Din. Savez hrvatskih obrtnikov vabi sloven-

ske obrtnike, da se temu potovanju pridružejo. Prijave sprejema Savez hrvatskih obrtnikov, Zagreb, Jelačićev trg 1, in Zveza obrtnih združenj v Ljubljani.

* Zveza nemških geografov bo priredila meseca julija poučno ekskurzijo na hrvatsko Primorje in v Dalmacijo. Nemški znanstveniki bodo prispeji do Dunaja 19. julija na Sušak ter nadaljevali svojo ekskurzijo v Šibenik, Split, Dubrovnik in v Boko Kotorsko. Na povratku bodo obiskali Sarajevo. V dobi svojega bivanja v Jugoslaviji bodo priredili nemški znanstveniki nekoliko predavanj.

* Ciril Metodov koncert v Kamniku, kjer je sodelovala koncertna pevka, gospa Pančič Čadeževa, je dal družbi 671 Din. Hvala! 652

* Mednarodni kongres za umetnost. V dobi od 29. julija do 12. avgusta se bo v Pragi vršil mednarodni kongres za umetnost. Kongresa se udeležijo tudi jugoslovenski umetniki.

* Uprava »Zborov« sporoča svojim cenarjem, da bo izšel drugi zvezek lista »Zveza obrtnikov«. Kdor še ni poravnal naročnine za letošnje številke ne bo več dobil. Storitve tedaj svojo dolžnost. Položnice so bile priložene 1. zvezku. Lahko poravnate naročnino tudi le za pol leta! 1. letnika »Zborov« kompletnega ni več na razpolago: dobe se še nekatere posamezne partiture II in III letnika sta naprodaj nevezano po 45 Din. elegantno vezana pa po 70 Din. Novi naročniki na »Zborov« naj se prijavijo takoj, da nam prihranijo stroške pošiljanja več zvezkov skupaj. — Podprite »Zborov«.

Vsaka zavedna gospodinja uporablja dosledno

ADRIA prašek za pecivo

* Industričjem Slovenije. Te dni razpošiljamo vprašalne pole vsem industrijskim podjetjem v Sloveniji ter jih prosimo za čimprejšnji odgovor, da zamoremo pravilno korigirati oziroma dopolniti svoj industrijski seznam. Ker so nekateri deli adresarja že v tisku, prosimo, da se smatra naša prošnja za zelo nujno. Vse one, ki pa morda ne bi preleli naših vprašalnih pol, prosimo da to takoj sporoče na naslov: »Adresar mesta Ljubljane in okolice« v Ljubljani Kongresni trg 3, telef. 2970.

* Vlom v župnišče. V župnišče v Bednju je pred dnevi vplnil neznan, doslej še nezložen tat, ki je dobil doka! plena. Tat je našel čez 4000 Din cerkvenega denarja, srebrno uro, srebrno dozo za cigarete, zlato žensko verižico in 200 komadov Šumadija cigret. Skupna škoda znaša 5255 Din.

* Trdovratno zaprtje hemeroidov. Črevesne katarje, napetost, bolečine v bokih od stranišča s prirodno grenčico »Franz-Josef« ako jutraj in zvečer izpišete malo kupico. Znanstveniki zdravilne vede trdijo, da je grenčica »Franz-Josef« uporabna celo pri rantenem črevesu brez vsakih bolečin. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

* »CHINOFERRIN« na vino z železom nalučinkoviteše sredstvo proti slabokrvnosti. Dobi se v vsaki lekarni.

* Sadno drevje, prtilikave marelice, češnje, jablane, prunus trihoba, lepotično grmičevje, divjo trto, vrtnice, plezajke, nizke in visokodebelne nudi za pomladno saditev. Naprava in negovanje privatnih vrtov. Anton Ferant, trgovski vrtnar, in drevesničar Ljubljana, Ambrožev trg 3. 50

* Žika je samo ena. Zaradi izredno dobrega okusa ima vedno več priljubljenosti. Ni čudno, če se polajvajo tudi ponaredbe. Pri nakupu pazite na ime »Žika«.

* Lepo roke vkljub domačim delom. Gospodinja, ki ima vsak dan opravka z vročo ali mrzlo vodo, ima čestokrat razpokano in hrpavo kožo. Nivea-crema izleči te poškodbe v kratkem času. Poskusite.

Nivea-cremo.

Lepe roke vkljub domačim delom.

Gospodinja, ki ima vsak dan opravka z vročo ali mrzlo vodo, ima čestokrat razpokano in hrpavo kožo. Nivea-crema izleči te poškodbe v kratkem času. Poskusite.

Nivea-cremo.

Lepe roke vkljub domačim delom.

Gospodinja, ki ima vsak dan opravka z vročo ali mrzlo vodo, ima čestokrat razpokano in hrpavo kožo. Nivea-crema izleči te poškodbe v kratkem času. Poskusite.

Nivea-cremo.

Lepe roke vkljub domačim delom.

Gospodinja, ki ima vsak dan opravka z vročo ali mrzlo vodo, ima čestokrat razpokano in hrpavo kožo. Nivea-crema izleči te poškodbe v kratkem času. Poskusite.

Nivea-cremo.

Lepe roke vkljub domačim delom.

Gospodinja, ki ima vsak dan opravka z vročo ali mrzlo vodo, ima čestokrat razpokano in hrpavo kožo. Nivea-crema izleči te poškodbe v kratkem času. Poskusite.

Nivea-cremo.

Lepe roke vkljub domačim delom.

Gospodinja, ki ima vsak dan opravka z vročo ali mrzlo vodo, ima čestokrat razpokano in hrpavo kožo. Nivea-crema izleči te poškodbe v kratkem času. Poskusite.

Nivea-cremo.

Snaženje za Veliko noč

bo lahko, če boste čistili pohištvo, preproge, posteljnino in tla z prahozero Elektrorlux. Informacije daje: TEHNA DRUŽBA z o. z. LJUBLJANA. Mestni trg 25/1, telef. 25-80.

Greta Garbo najstrastnejša ljubimka v monumentalnem delu

Pod jarmom strasti Po znanem romanu slavnega Hermanna Sudermanna »ES WAR«.

Pride v kino »Ljubljanski dvor«

* Obrtniki. Zveza obrtnih združenj v Ljubljani je izdala lepo knjigo, ki opisuje obrtniški položaj in naloge obrtništva ter njegove organizacije v bližnji bodočnosti. Knjiga je nadvse koristna za vsakega obrtnika. Izpopolnjuje jo tudi 74 slik v bakrotisku naših odličnih gospodarskih strokovnjakov in slik zadržnih načelstev. Knjigo vsem obrtnikom toplo priporočamo. Naroča se pri Zvezi obrtnih združenj v Ljubljani, Beethovnova ulica 10, pritličje levo. Cena knjige je 40 Din brez poštne.

* Obledel oblike barva v različnih barvah in plisira tovarna Jos. Reich.

* Budilke najboljše pri F. Čudnu. Prešernova ulica 1.

Iz Ljubljane

u. Joca Jovanović v Ljubljani. V petek 30. t. m. bo na povabilo Akademskoga kluba za Društvo narodov predaval v Ljubljani g. Joca Jovanović, predsednik zemljoradniškega kluba v Narodni skupščini in eden izmed voditeljev parlamentarne opozicije. Pred vojno je bil g. Jovanović srbski poslanik v Londonu in na Dunaju. Po vojni je g. Jovanović predsedoval naši delegaciji v koroški plebiscitni komisiji, kjer je po zaključku plebiscita podal zgodovinsko izjavo, da Jugoslavija svojih rojakov na Koroškem ne bo nikdar pozabila. Svoje veliko razumevanje za naše rojake v Italiji, je ponovno dokazal ob priliki debate o ekspozeju zastopnika zunanjega ministra g. Šumenkovića dne 15. t. m. s svojim govorom, ki je izrazil priznanje pri vseh skupinah. G. Jovanović se kot bivši diplomat bavi specialno z zunanjo politiko naše države do Italije. Politična javnost ga splošno priznava kot poznavalca jugoslovensko-italijanskih problemov. V svojem predavanju v Ljubljani se bo g. Jovanović dotaknil vseh teh problemov in naznačil pot, po kateri moremo priti do ugodne in častne rešitve vseh z Italijo spornih zadev.

u. Zopet potres. V Ljubljani smo to pomlad občutili že dva precej krepka potresna sunka. Tudi večeraj okrog 9.33 je zabeležila ljubljanska seizmografska postaja močnejši potresni val. Občutili pa so sunki tudi drugod. V bolnici so nekateri bolniki poskakali v strahu pred večjo nesrečo kar iz posteli, vendar so se kmalu pomirili. Meteorološki zavod nam je o potresu dostavil naslednje poročilo: Seizmograf meteorološkega zavoda v Ljubljani je zaznamoval potres ob 9.33 min 45 sek. predpoldne. Potres je bil tako močan, da je vrzel eno pisalno aparata s svojega mesta pri drugi pisalni pa širina registrirajočega papirja ni zadostovala da bi bil zabeležen najvišji val. Centrum potresa je oddaljen 130 km. Potres so v Ljubljani splošno čutili.

u. Boji v visokem gorovju Julijskih Alp. Sinoči je priredilo SPD zanimivo predavanje o bojih med svetovno vojno v Julijskih Alpah. Predaval je g. dr. Gvidon Mayer v hemskem jeziku. Predavanje je otvoril predsednik SPD g. dr. Tomišek. Predavatelj je uvodoma omenil, da je bil znani dr. Kuzmy med prvimi organizatorji planinskih oddelkov v Alpah, ki so vršili naporno in težavno delo, katero je bilo velike važnosti za potek in odločitev bojev. Sklopišče slike so ponazorile predavanja. Zelo zanimivo so bili prizori iz plezalkega vojaškega tečaja. Predavatelj je podrobno opisal in s slikami pojasnil, kako so vojaški turistovski oddelki zavezovali posamezne natežje pristopne strategične točke v Alpah. Tako so prišli sovražniku v hrbet in ga prepodili. Prodiranje v visoko gorovje Julijskih Alp je bilo združeno z ogromnimi človeškimi in materialnimi žrtvami. Predavatelj je pokazal, kako velikega pomena je visoka turistika v vojni operacijah. Zaključil pa je predavanje z željo, da bi bila svetovna vojna zapreda, kjer so se turistične sposobnosti uporabile v nečloveške namene, kajti visoka turistika je lepa samo v miru. Naši turisti in planinci ljubče občinstvo je z zanimanjem sledilo izvajanjem g. predavatelja.

u. Uduženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov, sekcija Ljubljana vabi na predavanje, ki se bo vršilo v petek 30. t. m. ob 20. v risalnici rudarskega paviljona v Aškerčevi ulici (nasproti tehniški fakulteti). Predaval bo inž. Viktor Gostiša o rudarski in železarski industriji v Porurju ob istočasnem predavanju tozadevnega filma. Vabljeni so člani in vsi, ki se zanimajo.

u. Sentiakobski gledališki orkester bo priredil v soboto 31. t. m. ob 20. glasbeno akademijo v dvorani Sentiakobskega gledališkega odra (Florijanska 27-1). Na sporedu bodo skladbe Beethovna, Griega, Dvořaka, Mendelssohna - Bartoldyja in Drdla. Program bodo izpolnile točke solistov in pevskega kvarteta. Opozorjamo na ta prvi samostojni večer mladega orkestra, ki si je izbral klub komaj štirimesečnemu obstoju zelo zanimiv program. Sentiakobčani, Vaša dolžnost je, da z obilnim posetom podprete idealno stremenje naših najmlajših! Predproslava vstopne v trgovini Peter Šterk nasl. Miloš Karničnik.

u. Joca Jovanović v Ljubljani. V petek 30. t. m. bo na povabilo Akademskoga kluba za Društvo narodov predaval v Ljubljani g. Joca Jovanović, predsednik zemljoradniškega kluba v Narodni skupščini in eden izmed voditeljev parlamentarne opozicije. Pred vojno je bil g. Jovanović srbski poslanik v Londonu in na Dunaju. Po vojni je g. Jovanović predsedoval naši delegaciji v koroški plebiscitni komisiji, kjer je po zaključku plebiscita podal zgodovinsko izjavo, da Jugoslavija svojih rojakov na Koroškem ne bo nikdar pozabila. Svoje veliko razumevanje za naše rojake v Italiji, je ponovno dokazal ob priliki debate o ekspozeju zastopnika zunanjega ministra g. Šumenkovića dne 15. t. m. s svojim govorom, ki je izrazil priznanje pri vseh skupinah. G. Jovanović se kot bivši diplomat bavi specialno z zunanjo politiko naše države do Italije. Politična javnost ga splošno priznava kot poznavalca jugoslovensko-italijanskih problemov. V svojem predavanju v Ljubljani se bo g. Jovanović dotaknil vseh teh problemov in naznačil pot, po kateri moremo priti do ugodne in častne rešitve vseh z Italijo spornih zadev.

u. Zopet potres. V Ljubljani smo to pomlad občutili že dva precej krepka potresna sunka. Tudi večeraj okrog 9.33 je zabeležila ljubljanska seizmografska postaja močnejši potresni val. Občutili pa so sunki tudi drugod. V bolnici so nekateri bolniki poskakali v strahu pred večjo nesrečo kar iz posteli, vendar so se kmalu pomirili. Meteorološki zavod nam je o potresu dostavil naslednje poročilo: Seizmograf meteorološkega zavoda v Ljubljani je zaznamoval potres ob 9.33 min 45 sek. predpoldne. Potres je bil tako močan, da je vrzel eno pisalno aparata s svojega mesta pri drugi pisalni pa širina registrirajočega papirja ni zadostovala da bi bil zabeležen najvišji val. Centrum potresa je oddaljen 130 km. Potres so v Ljubljani splošno čutili.

u. Boji v visokem gorovju Julijskih Alp. Sinoči je priredilo SPD zanimivo predavanje o bojih med svetovno vojno v Julijskih Alpah. Predaval je g. dr. Gvidon Mayer v hemskem jeziku. Predavanje je otvoril predsednik SPD g. dr. Tomišek. Predavatelj je uvodoma omenil, da je bil znani dr. Kuzmy med prvimi organizatorji planinskih oddelkov v Alpah, ki so vršili naporno in težavno delo, katero je bilo velike važnosti za potek in odločitev bojev. Sklopišče slike so ponazorile predavanja. Zelo zanimivo so bili prizori iz plezalkega vojaškega tečaja. Predavatelj je podrobno opisal in s slikami pojasnil, kako so vojaški turistovski oddelki zavezovali posamezne natežje pristopne strategične točke v Alpah. Tako so prišli sovražniku v hrbet in ga prepodili. Prodiranje v visoko gorovje Julijskih Alp je bilo združeno z ogromnimi človeškimi in materialnimi žrtvami. Predavatelj je pokazal, kako velikega pomena je visoka turistika v vojni operacijah. Zaključil pa je predavanje z željo, da bi bila svetovna vojna zapreda, kjer so se turistične sposobnosti uporabile v nečloveške namene, kajti visoka turistika je lepa samo v miru. Naši turisti in planinci ljubče občinstvo je z zanimanjem sledilo izvajanjem g. predavatelja.

u. Uduženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov, sekcija Ljubljana vabi na predavanje, ki se bo vršilo v petek 30. t. m. ob 20. v risalnici rudarskega paviljona v Aškerčevi ulici (nasproti tehniški fakulteti). Predaval bo inž. Viktor Gostiša o rudarski in železarski industriji v Porurju ob istočasnem predavanju tozadevnega filma. Vabljeni so člani in vsi, ki se zanimajo.

u. Sentiakobski gledališki orkester bo priredil v soboto 31. t. m. ob 20. glasbeno akademijo v dvorani Sentiakobskega gledališkega odra (Florijanska 27-1). Na sporedu bodo skladbe Beethovna, Griega, Dvořaka, Mendelssohna - Bartoldyja in Drdla. Program bodo izpolnile točke solistov in pevskega kvarteta. Opozorjamo na ta prvi samostojni večer mladega orkestra, ki si je izbral klub komaj štirimesečnemu obstoju zelo zanimiv program. Sentiakobčani, Vaša dolžnost je, da z obilnim posetom podprete idealno stremenje naših najmlajših! Predproslava vstopne v trgovini Peter Šterk nasl. Miloš Karničnik.

u. Joca Jovanović v Ljubljani. V petek 30. t. m. bo na povabilo Akademskoga kluba za Društvo narodov predaval v Ljubljani g. Joca Jovanović, predsednik zemljoradniškega kluba v Narodni skupščini in eden izmed voditeljev parlamentarne opozicije. Pred vojno je bil g. Jovanović srbski poslanik v Londonu in na Dunaju. Po vojni je g. Jovanović predsedoval naši delegaciji v koroški plebiscitni komisiji, kjer je po zaključku plebiscita podal zgodovinsko izjavo, da Jugoslavija svojih rojakov na Koroškem ne bo nikdar pozabila. Svoje veliko razumevanje za naše rojake v Italiji, je ponovno dokazal ob priliki debate o ekspozeju zastopnika zunanjega ministra g. Šumenkovića dne 15. t. m. s svojim govorom, ki je izrazil priznanje pri vseh skupinah. G. Jovanović se kot bivši diplomat bavi specialno z zunanjo politiko naše države do Italije. Politična javnost ga splošno priznava kot poznavalca jugoslovensko-italijanskih problemov. V svojem predavanju v Ljubljani se bo g. Jovanović dotaknil vseh teh problemov in naznačil pot, po kateri moremo priti do ugodne in častne rešitve vseh z Italijo spornih zadev.

u. Zopet potres. V Ljubljani smo to pomlad občutili že dva precej krepka potresna sunka. Tudi večeraj okrog 9.33 je zabeležila ljubljanska seizmografska postaja močnejši potresni val. Občutili pa so sunki tudi drugod. V bolnici so nekateri bolniki poskakali v strahu pred večjo nesrečo kar iz posteli, vendar so se kmalu pomirili. Meteorološki zavod nam je o potresu dostavil naslednje poročilo: Seizmograf meteorološkega zavoda v Ljubljani je zaznamoval potres ob 9.33 min 45 sek. predpoldne. Potres je bil tako močan, da je vrzel eno pisalno aparata s svojega mesta pri drugi pisalni pa širina registrirajočega papirja ni zadostovala da bi bil zabeležen najvišji val. Centrum potresa je oddaljen 130 km. Potres so v Ljubljani splošno čutili.

u. Boji v visokem gorovju Julijskih Alp. Sinoči je priredilo SPD zanimivo predavanje o bojih med svetovno vojno v Julijskih Alpah. Predaval je g. dr. Gvidon Mayer v hemskem jeziku. Predavanje je otvoril predsednik SPD g. dr. Tomišek. Predavatelj je uvodoma omenil, da je bil znani dr. Kuzmy med prvimi organizatorji planinskih oddelkov v Alpah, ki so vršili naporno in težavno delo, katero je bilo velike važnosti za potek in odločitev bojev. Sklopišče slike so ponazorile predavanja. Zelo zanimivo so bili prizori iz plezalkega vojaškega tečaja. Predavatelj je podrobno opisal in s slikami pojasnil, kako so vojaški turistovski oddelki zavezovali posamezne natežje pristopne strategične točke v Alpah. Tako so prišli sovražniku v hrbet in ga prepodili. Prodiranje v visoko gorovje Julijskih Alp je bilo združeno z ogromnimi človeškimi in materialnimi žrtvami. Predavatelj je pokazal, kako velikega pomena je visoka turistika v vojni operacijah. Zaključil pa je predavanje z željo, da bi bila svetovna vojna zapreda, kjer so se turistične sposobnosti uporabile v nečloveške namene, kajti visoka turistika je lepa samo v miru. Naši turisti in planinci ljubče občinstvo je z zanimanjem sledilo izvajanjem g. predavatelja.

u. Uduženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov, sekcija Ljubljana vabi na predavanje, ki se bo vršilo v petek 30. t. m. ob 20. v risalnici rudarskega paviljona v Aškerčevi ulici (nasproti tehniški fakulteti). Predaval bo inž. Viktor Gostiša o rudarski in železarski industriji v Porurju ob istočasnem predavanju tozadevnega filma. Vabljeni so člani in vsi, ki se zanimajo.

u. Sentiakobski gledališki orkester bo priredil v soboto 31. t. m. ob 20. glasbeno akademijo v dvorani Sentiakobskega gledališkega odra (Florijanska 27-1). Na sporedu bodo skladbe Beethovna, Griega, Dvořaka, Mendelssohna - Bartoldyja in Drdla. Program bodo izpolnile točke solistov in pevskega kvarteta. Opozorjamo na ta prvi samostojni večer mladega orkestra, ki si je izbral klub komaj štirimesečnemu obstoju zelo zanimiv program. Sentiakobčani, Vaša dolžnost je, da z obilnim posetom podprete idealno stremenje naših najmlajših! Predproslava vstopne v trgovini Peter Šterk nasl. Miloš Karničnik.

u. Joca Jovanović v Ljubljani. V petek 30. t. m. bo na povabilo Akademskoga kluba za Društvo narodov predaval v Ljubljani g. Joca Jovanović, predsednik zemljoradniškega kluba v Narodni skupščini in eden izmed voditeljev parlamentarne opozicije. Pred vojno je bil g. Jovanović srbski poslanik v Londonu in na Dunaju. Po vojni je g. Jovanović predsedoval naši delegaciji v koroški plebiscitni komisiji, kjer je po zaključku plebiscita podal zgodovinsko izjavo, da Jugoslavija svojih rojakov na Koroškem ne bo nikdar pozabila. Svoje veliko razumevanje za naše rojake v Italiji, je ponovno dokazal ob priliki debate o ekspozeju zastopnika zunanjega ministra g. Šumenkovića dne 15. t. m. s svojim govorom, ki je izrazil priznanje pri vseh skupinah. G. Jovanović se kot bivši diplomat bavi specialno z zunanjo politiko naše države do Italije. Politična javnost ga splošno priznava kot poznavalca jugoslovensko-italijanskih problemov. V svojem predavanju v Ljubljani se bo g. Jovanović dotaknil vseh teh problemov in naznačil pot, po kateri moremo priti do ugodne in častne rešitve vseh z Italijo spornih zadev.

u. Zopet potres. V Ljubljani smo to pomlad občutili že dva precej krepka potresna sunka. Tudi večeraj okrog 9.33 je zabeležila ljubljanska seizmografska postaja močnejši potresni val. Občutili pa so sunki tudi drugod. V bolnici so nekateri bolniki poskakali v strahu pred večjo nesrečo kar iz posteli, vendar so se kmalu pomirili. Meteorološki zavod nam je o potresu dostavil naslednje poročilo: Seizmograf meteorološkega zavoda v Ljubljani je zaznamoval potres ob 9.33 min 45 sek. predpoldne. Potres je bil tako močan, da je vrzel eno pisalno aparata s svojega mesta pri drugi pisalni pa širina registrirajočega papirja ni zadostovala da bi bil zabeležen najvišji val. Centrum potresa je oddaljen 130 km. Potres so v Ljubljani splošno čutili.

u. Boji v visokem gorovju Julijskih Alp. Sinoči je priredilo SPD zanimivo predavanje o bojih med svetovno vojno v Julijskih Alpah. Predaval je g. dr. Gvidon Mayer v hemskem jeziku. Predavanje je otvoril predsednik SPD g. dr. Tomišek. Predavatelj je uvodoma omenil, da je bil znani dr. Kuzmy med prvimi organizatorji planinskih oddelkov v Alpah, ki so vršili naporno in težavno delo, katero je bilo velike važnosti za potek in odločitev bojev. Sklopišče slike so ponazorile predavanja. Zelo zanimivo so bili prizori iz plezalkega vojaškega tečaja. Predavatelj je podrobno opisal in s slikami pojasnil, kako so vojaški turistovski oddelki zavezovali posamezne natežje pristopne strategične točke v Alpah. Tako so prišli sovražniku v hrbet in ga prepodili. Prodiranje v visoko gorovje Julijskih Alp je bilo združeno z ogromnimi človeškimi in materialnimi žrtvami. Predavatelj je pokazal, kako velikega pomena je visoka turistika v vojni operacijah. Zaključil pa je predavanje z željo, da bi bila svetovna vojna zapreda, kjer so se turistične sposobnosti uporabile v nečloveške namene, kajti visoka turistika je lepa samo v miru. Naši turisti in planinci ljubče občinstvo je z zanimanjem sledilo izvajanjem g. predavatelja.

u. Uduženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov, sekcija Ljubljana vabi na predavanje, ki se bo vršilo v petek 30. t. m. ob 20. v risalnici rudarskega paviljona v Aškerčevi ulici (nasproti tehniški fakulteti). Predaval bo inž. Viktor Gostiša o rudarski in železarski industriji v Porurju ob istočasnem predavanju tozadevnega filma. Vabljeni so člani in vsi, ki se zanimajo.

u. Sentiakobski gledališki orkester bo priredil v soboto 31. t. m. ob 20. glasbeno akademijo v dvorani Sentiakobskega gledališkega odra (Florijanska 27-1). Na sporedu bodo skladbe Beethovna, Griega, Dvořaka, Mendelssohna - Bartoldyja in Drdla. Program bodo izpolnile točke solistov in pevskega kvarteta. Opozorjamo na ta prvi samostojni večer mladega orkestra, ki si je izbral klub komaj štirimesečnemu obstoju zelo zanimiv program. Sentiakobčani, Vaša dolžnost je, da z obilnim posetom podprete idealno stremenje naših najmlajših! Predproslava vstopne v trgovini Peter Šterk nasl. Miloš Karničnik.

u. Joca Jovanović v Ljubljani. V petek 30. t. m. bo na povabilo Akademskoga kluba za Društvo narodov predaval v Ljubljani g. Joca Jovanović, predsednik zemljoradniškega kluba v Narodni skupščini in eden izmed voditeljev parlamentarne opozicije. Pred vojno je bil g. Jovanović srbski poslanik v Londonu in na Dunaju. Po vojni je g. Jovanović predsedoval naši delegaciji v koroški plebiscitni komisiji, kjer je po zaključku plebiscita podal zgodovinsko izjavo, da Jugoslavija svojih rojakov na Koroškem ne bo nikdar pozabila. Svoje veliko razumevanje za naše rojake v Italiji, je ponovno dokazal ob priliki debate o ekspozeju zastopnika zunanjega ministra g. Šumenkovića dne 15. t. m. s svojim govorom, ki je izrazil priznanje pri vseh skupinah. G. Jovanović se kot bivši diplomat bavi specialno z zunanjo politiko naše države do Italije. Politična javnost ga splošno priznava kot poznavalca jugoslovensko-italijanskih problemov. V svojem predavanju v Ljubljani se bo g. Jovanović dotaknil vseh teh problemov in naznačil pot, po kateri moremo priti do ugodne in častne rešitve vseh z Italijo spornih zadev.

u. Zopet potres. V Ljubljani smo to pomlad občutili že dva precej krepka potresna sunka. Tudi večeraj okrog 9.33 je zabeležila ljubljanska seizmografska postaja močnejši potresni val. Občutili pa so sunki tudi drugod. V bolnici so nekateri bolniki poskakali v strahu pred večjo nesrečo kar iz posteli, vendar so se kmalu pomirili. Meteorološki zavod nam je o potresu dostavil naslednje poročilo: Seizmograf meteorološkega zavoda v Ljubljani je zaznamoval

Ljubljanski občinski proračun sprejet

Razveseljev uspeh kompromisa med obema večinskima strankama. - Nevarnost zopetnega komisarijata definitivno odstranjena

Ljubljana, 27. marca.

V današnjem Jutru smo objavili komunikacijo občinskih klubov SDS in SLS o dogovoru, ki sta ga sklenila ta dva kluba, ki predstavljata ogromno večino v ljubljanskem občinskem svetu, da omogočita delazmožnost in redno poslovanje avtonomnega zastopstva Ljubljane in preprečita grožnjo nevarnosti zopetnega komisarijata. O pomenu in postanku tega koalicijskega dogovora govorimo v uvodniku, njegovi dobri in za Ljubljano koristni sadovi pa so se najlepše pokazali že danes, ko je občinski svet v mirni in stvarni seji sprejel mestni proračun za l. 1928. in si tako ustvaril podlago za nadaljnjo smoteno delo na korist ljubljanskega prebivalstva.

Za današnjo sejo občinskega sveta je spričo sklenjenega dogovora med SDS in SLS za skupno sodelovanje pri reševanju komunalnih problemov vladalo v ljubljanski javnosti veliko zanimanje ter je bila zato tudi galerija natlačena polna občinstva. Zupan je ugotovil sklepčnost ter imenoval za overovatelja zapisnika občinskega svetnika Ivana Daksina in Frana Debeveca.

Nato je sporočil zupan dr. Dinko Puc, da je umrl eden največjih jugoslovanskih rodoljubov Juraj Biankini, ki je posvetil vse svoje življenje boju za narod in interesom svojih rojakov v Dalmaciji. Naglašal je, da se je pokojni Biankini že v starem avstrijskem parlamentu odlikoval kot eden najodličnejših jugoslovanskih poslancev, doma pa je njegova glavna zasluga, da je postal Dalmacija v narodni zavednosti ena prvih naših pokrajin. Prav tako se je zanimal za hrvatske pokrajine izven Dalmacije in so znani njegovi govori v avstrijskem parlamentu proti zloglasnemu režimu Khuenau-Hedervarya. V naši novi državi je bil prvi podpredsednik Narodnega predstavništva ter si je pridobil spoštovanje ne samo med rojaki, ampak tudi v inozemstvu. Zupan je pozval občinski svet, naj izkaže velikemu pokojniku spoštovanje s tem, da mu zakliče: Slava!

Občinski svetniki so poslušali govor zupana stoje in se pridružili zupanovemu klicu v spomin pokojnemu Biankiniju.

Nato je zupan sporočil, da se je proti sklepom občinskega sveta za uvedbo osebnega delovnika v dohodarstvenem uradu in za nagrade šolskim upraviteljem na mestnih osnovnih šolah prišlo predstojnik Društva hišnih posestnikov g. Frelih. Ker je vladna predložila Narodni skupščini amandman, po katerem imajo mestne občine prispevati 26 do 60 % k stroškom za državno policijo, je zupan poslal posameznim parlamentarnim klubom in članom vlade spomenico, v kateri se v imenu občine izreka proti temu amandmanu. Minister dr. Korosec je na to predstavko sporočil, da se je posreželo doseči črtanje določenega odstotka, več pa se v tem pogledu ni moglo doseči.

Odstop podžupana Josipa Turka

Zupan je za tem sporočil, da je občinski svetnik Josip Turk odložil svojo funkcijo kot podžupan.

K besedi se je oglašil podžupan gosp. Turk, ki je v svojem kratkem, iskrenem nagovoru naglašal, da je ob času volitev v občinski svet sprejel kandidaturu z željo in vero, da bo občinski svet delal v prosep občine. Zanimal se je vedno za redno gospodarstvo v mestni občini in za procvit Ljubljane. Ni mu bilo nikdar za časti in zato je tudi sedaj odločil podžupansko mesto, da se komisarjati na mestnem magistratu enkrat za vselej preprečijo, saj živimo danes v gospodarskem oziru v času, ki ni nič manj kritičen, kakor je bil svojčasno po potresu. Da se voz občinskega gospodarstva potegne iz blata, je treba, da se ves občinski svet združi k resnemu in smotnemu delu. Vsi oni, ki jim je pri srcu prosep bele Ljubljane, ne smejo smatrati občinskega sveta za politično korporacijo, ampak za gospodarsko. Zato prosim občinske svetovalec, naj se brez razlike strank združi k resnemu delu in se izogiba vsake demagogije, da bo mogoče spraviti Ljubljano na tisto višino, na katero spada kot prestolnica Slovenije. Svojim tovarišem, ki so ga pred tem izvolili za podžupana, se iskreno zahvaljuje za zaupanje in jih zagotavlja, da bo vedno delal v prid svojega rojstnega mesta, bele Ljubljane.

Govor gosp. Turka je izval v občinskem svetu splošno in iskreno odobravanje, združeno s prikritimi ovacijami za odstopajočega podžupana.

Zupan dr. Puc je omenjal, da je g. Turk eden najstarejših občinskih svetnikov ter eden najboljših delavcev na komunalnem polju. Minulo je že več desetletij, odkar je prišel v ljubljanski občinski svet in more se o njem reči, da ni nikdar delal zase in nikdar ne stremel za zunanjimi častmi. S tem, da je sedaj omogočil delazmožnost občinskega sveta, je bil pridobil na ugledu. Njegove besede so izraz globoke ljubezni napram rodnemu mestu. Zato je mnenja, da govori

lahko v imenu vseh, ako mu izreka najprišrejšjo zahvalo.

Občinski svet je sprejel zupanovo zahvalo zopet z živahnim odobravanjem.

Obč. svetnik dr. Lemež je povdarjal, da bi bilo v zvezi z odstopom podžupana na mestu, da bi se objavilo besedilo dogovora med obema večinskima strankama.

Zupan dr. Puc je izjavil, da po njegovem mnenju ni nobene ovire, da dobi dr. Lemež privaten vpogled v podpisani dogovor. Paki je bil sklenjen v korist kulturnih, gospodarskih in socialnih interesov občine in omogoča tudi neovirano sodelovanje manjšine.

Volitev novega podžupana

Zupan je nato odredil volitev novega podžupana ter določil skrutinatorja občinskega svetnika Vargazona in Jegliča. Po izvršenem glasovanju je zupan objavil, da je bilo oddanih 48 glasov, od katerih so dobili prof. Jarc 42, dr. Jerič 1, Orehek 1, inž. Gustinčič 2, dve glasovnici pa sta bili oddani prazni. Zupan je proglasil, da je bil izvoljen za podžupana g. Evgen Jarc, ki je nato izjavil, da sprejme izvolitev.

Izpopolnitev odsekov in upravnih odborov

Ker je v odsekih občinskega sveta in raznih upravnih odborih mestnih podjetij odstopila v smislu dogovora med SDS in SLS cela vrsta članov so se nato delegirali na njihova mesta novi člani iz vrst občinskega sveta. Izvoljeni so bili v šolski odsek dr. Puntar, v stavbeni odsek Olup, v socialno politični Potočnik in Golmayer, v direktorij mestne elektrarne dr. Rožič Debevec, v odsek za mestne vožnje Meze, Rutar, Olup, Pust, v direktorij mestne glavne klesarje Musar, Jarc, Pirc in dr. Klepec, v direktorij mestne zastavljavke Krvina, Golmayer in Lipoglavšek, v direktorij mestnega pokrebnega zavoda Jeglič in Meze, v kvalifikacijsko komisijo dr. Rožič, v direktorij mestnega liceja Jeglič, dr. Puntar in gospa Dolenčeva, v stanovniški odsek Rutar, Golmayer, Rožič in Rajner.

Ker so v nekaterih odsekih odstopili tudi načelniki, se bodo ti odseki na novo konstituirali. V upravni odbor mestne hranilnice so bili namesto odstopivših članov izvoljeni Rutar, Olup, dr. Jerič, Albin Zajc, Anton Rojina, Šalehar in Josip Bahovec.

Odobritev računskih sklepov

Nato je občinski svet prešel na razpravo o računskih sklepih raznih občinskih podjetij ter o njih proračunih. Občinski svetnik dr. Lemež je predlagal, naj za razpravo o računskih zaključkih in o proračunu ne velja sklep, da se imajo govorniki prijaviti pred debatno.

Zupan dr. Puc je izjavil, da ne more pristati na to, da bi se govornikom ne bilo treba prijaviti v začetku, ker bi se razprava drugače lahko zavlačevala v brezkončnost.

Predlog dr. Lemeža je bil nato pri glasovanju odklonjen.

Nato je načelnik finančnega odseka Ivan Tavčar poročal o računskih zaključkih mestnega zaklada za leta 1925, 1926, in 1927 ter o računskih sklepih mestnih ustanov in podjetij, ki so bili brez debate soričeni na znanje ter predloženi revizijski komisiji v pregled.

Proračun mestne občine

Nato je načelnik fin. odseka Ivan Tavčar poročal o proračunu mestnega zaklada za leto 1928. V svojem poročilu je navedel, da sta proti proračunu v predpisnem roku vložila pritožbo zaradi obnovitve dosedanjih davčnih družin hišnih posestnikov v Ljubljani, proti občinski davščini na prenočišču pa stavbna družba Union. Finančni odsek je oba ugovora zavrnil. Iz odsekov proračuna je razvidno, da je

v službi mestne občine

201 uradnik, 14 oficijant, 56 nižjega tehničnega osebja, 58 slug in tržnih stražnikov, 86 uslužbencev dohodninskega urada, 13 raznega drugega osebja, skupaj torej 428. K temu številu je priložilo še 300 delavcev s tedensko plačo. Razen tega ima občina izdatke za 62 upokojencev, za 78 vdov mestnih uslužbencev in 13 sirot. Občina torej plačuje na podlagi službenega razmerja 881 oseb, za kar mora izdati na leto nad 21 milijonov dinarjev.

Poročevalec Tavčar je v svojem obširnem poročilu navedel glavne nedostatke in potrebe mestne uprave. Končno je predlagal, naj se v proračunu izdatkov vnese posebna postavka v znesku 500.000 Din kot rezerva za nepričakovane izdatke.

Izdatki mestnega zaklada

so naslednji:

splošna mestna uprava	8.679.534 Din,
mestna poslopja in zemljišča	13.538.971 Din,
mestna podjetja in občinske davščine	7.145.416 Din,
občinska posojila	3.485.191 Din,

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 27. marca 1928.

Višina barometra 308,8 m

Kraj opazovanja	Cas	Barom.	Temper.	Rel. vlaga	Smr. vetra in brzina v metrib	Oblačnost	Padavine
							Vrsta v mm do 7 ur
Ljubljana ..	8.	756,4	6,5	96	NE 10	10	dež 2,0
Maribor ...		757,2	8	94	NE 10	1	
Zagreb		755,3	11	78	NE 10	10	
Beograd ...		755,9	9	74	SE 14	10	
Sarajevo ...		757,2	11	75	SE 12	10	dež 4,0
Dubrovnik ..		752,4	12	91	SE 15	10	dež 9,0
Split	7.	750,2	12	78	SE 16	10	dež 10,0
Praha							

Solnce vzhaja ob 5,52, zahaja ob 18,21, luna vzhaja ob 9,6, zahaja ob 0,39.

Najvišja temperatura danes v Ljubljani 14,0 C, najnižja 5,0 C.

Dunajska vremenska napoved za sredo: Milo, večinoma nejasno, padavine niso izključene.

Tržaška vremenska napoved za sredo: Lahni vzhodni vetrovi, nebo oblačno, morda nekoliko dežja; temperatura od 12 do 16 stopinj. Morje nekoliko razburkano.

ceste, ulice, trgi in vodne zgradbe 19 milijonov 802.306 Din, socialno skrbstvo 6.454.399 Din, zdravstvo 1.764.564 Din, šolstvo 2.948.417 Din, znanost, umetnost in prosveta 425.500 Din, prenešeni delokrog 367.051 Din, raznoterosti 981.701 Din. Skupno torej 65.593.050 Din, in sicer rednih izdatkov 41.507.165 Din, izrednih pa 24.085.885 Din.

V debati

naglašal obč. svetnik dr. Lemež, da so postavke za socialno skrbstvo premajhne. Predlaga, naj se najame posojilo 1 milijon Din, da se lahko ena izmed mestnih hiš preuredi v dom za onemogle. Za azil za brezposelne naj se določi 600.000 Din, za podporo brezposelnim pa 500.000 Din. V mesecni službi naj se izenači ženski in moški uslužbenci. Nova službena pragmatika naj se postavi na dnevni red ene prvih sej občinskega sveta v mesecu maju.

Obč. svet dr. Ravnhar izjavlja med drugim: Redni dohodki ne morejo kriti vseh potreb in bo zato treba najeti večje investicijsko posojilo, ki naj ga odplačujejo tudi poznejše generacije. Proračunsko leto mestne občine, ki se pričena sedaj s 1. januarjem, naj se izenači z državnim proračunskim letom. Glede osebnih izdatkov je mnenja, da je režija previsoka in da personalno gospodarstvo ni zdravo. Treba bo paziti na to, da bodo prišli na ljubljanski magistrat le kvalificirane osebe.

Obč. svet Likar je mnenja da ni prav, da se posamezne proračunske postavke ne obravnavajo podrobno. Predlaga, naj se določi za šolska učila siromašnim otrokom 500.000 Din; pri mestnem pogrebem zavodu naj se osnuje zavarovalni sklad za pogrebe. Glasoval bo proti proračunu.

Obč. svetnik dr. Bohinjec zavrača nekatera izvajanja predgovornikov. Ni dvoma, da bo obč. svet moral misliti na reorganizacijo mestnih financ in gospodarstva, če bo hotel prihodnje leto gospodavati vse želje prebivalstva in voditi res socialno politiko. Nemogoče pa je zahtevati od občine, da bi rešila vse socialne probleme sama, ker bi to predstavljalo pretežko bremena za ljubljansko prebivalstvo, ki je itak že z davki preobremenjeno. Država pa ne vrši svoje dolžnosti. Sedanje obč. svetni se mora priznati, da le v proračunu, zlasti v socialno političnem oziru, poželjivo toliko bolje, da b manjšina ne smela glasovati proti njemu.

Obč. svet Gustinčič je proti komercializaciji mestnih podjetij, češ, da bi to pomenilo izžemanje delavskega in uradniškega. Občina naj pri oddaji mestnih del zahteva od podjetnikov, da se drže širnega delovnika.

Podžupan Evgen Jarc oriše v glavnih smernicah program, ki ga hoče izvesti občinska koalicija. Predvsem bo treba preprečiti porast personalnih izdatkov, ki že sedaj poberajo polovico mestnih dohodkov. Treba bo misliti na napredek šolstva in zdravstva. Program našega dela obstaja v tem, da ne bomo vodili birokratične finančne politike, marveč produktivno gospodarsko politiko. Predvsem ima mestna občina izvršiti prihodnje leta velike gospodarske investicije. Zato bo njegov klub soglasno glasoval za proračun.

Obč. svet. Miklošič (soc.) zahteva večje prispevke za delavska kulturna društva in več podpore za delavsko ljudsko knjižnico. Poročevalec Tavčar je konstatiral, da ni opozicija na elah fin. odseka stavila ni kakih konkretnih predlogov za kritje svojih zahtev predlaga, naj se od opozicije stavi predlogi: odkazuje pristojnim odsekom v proučevanje.

Proti širim glasovom opozicije je bil nato sprejet proračun izdatkov, predlogi opozicije pa odkazani posameznim odsekom.

Razprava o dohodkih

Predsedstvo prevzame podžupan Jarc. Poročevalec Tavčar poda kratko sliko o dohodkih mestne občine. Vsi dohodki skupaj so proračunani na 41.320.831 Din. Pe. rač je vprašanje ureditve najemnin v mestnih hišah. Sedaj manjka v Ljubljani 1500 stanovanj. Še dolgo let bo zato gradnja novih stanovanj zahtevala od mestne občine ogromne vsote. Najnižje najemnine v mestnih hišah so 120 Din letno, najvišje pa 8.300 Din. V mestnih hišah stanuje okoli 600 strank, med njimi 125 javnih nameštencev, 45 privatnih, 200 pa magistratnih nameštencev.

Občinske dokaide in davščine so ostale neizpremenjene. Predlaga, da se sprejmejo predlogi fin. odseka, ki se nanašajo na pobiranje občinskih doklad na državne direktne davke in so sledeče: 35% od hišne najemnine, 135% od zemljarine, 135% od rentnine in krošnjarstva, 100% od obce pridobnine od l. do 4. razreda (prel se je pobiralo 135 %), 150% od posebne pridobnine, ki to plačuje družbe, obvezane k polaganju javnih računov.

Razvila se je kratka debata, v katero so posegli člani opozicije. Zupan dr. Puc je na predloge opozicije odvrnil, da bi se z njimi zvišali izdatki mestne občine za 7 milijonov, a dohodki zmanjšali za 9 milijonov Din na leto.

Občinski svet je nato zopet z vsemi proti širim glasovom sprejel tudi proračun o dohodkih.

6 odst. obligacijsko posojilo

Poročevalec Ivan Tavčar je nato kratko poročal o stanju 6 % obligacijskega posojila. Občinski svet je brez debate sprejel poročilo na znanje.

Raznoterosti

Občinski svet je nato prešel k razpravi o nekaterih raznoterostih. Na predlog poročevalca gradbenega odseka inž. Beveca je občinski svet odobril kredit v znesku 760.000 Din za naknadna dela pri gradbi Delavske zbornice. Na predlog poročevalca personalno - pravnega odseka Urbančiča je bil zavrnjen priziv Josipa Rozmana zoper sklep magistratnega gremija glede oddaje prostorov (kioskov) družbi Aloma Company. Na predlog istega poročevalca sta bili prošnji Marije Mlakar in Antona Škoflanca za sprejem v občinsko zvezo odklonjeni, ugodeno pa je bilo prošnji uradnika Mirka Semčiča.

Zupan dr. Puc je bil ob 23. prekinil sejo ter sklical prihodnjo za četrtek 29. t. m. ob 5. popoldne. Na dnevnem redu je razprava o mestnih podjetjih.

Ali ste se že naročili na „PONEDELJEK“?

Gospodarstvo

Zadružna gospodarska banka

Včeraj ob 11. dopoldne se je vršil v bančni palači v Ljubljani na Miklošičevi cesti redni občni zbor delničarjev Zadružne gospodarske banke. Predsednik dr. Jakob Mohorič je pozdravil vse navzoče, posebno pa vladnega komisarja dvornega svetnika dr. Rudolfa Marua.

Iz poročila, ki ga je podal generalni ravnatelj g. dr. Ivan Slogar o poslovanju zavoda v letu 1927., je na prvi pogled razviden napredek te čisto domače banke v teku enega leta. Bilančna vsota je poskočila od 258 milijonov na 341 milijonov. To pomeni, da so se tekom prošle leta povečale tuje naložbe pri tem zavodu za nič manj kakor 83 milijonov. Celokupne tuje naložbe so konec decembra 1927 znašale 323 milijonov Din. Glavne postavke aktiv so naslednje: blagajna 16.474.000 Din, valute 3.744.000 Din, menice 51.107.000 Din, vrednostni papirji 9.717.000 Din, od tega državni papirji 6 milijonov 260.000 Din, dolžniki 258.000.000 Din, inventar 850.000 Din, nepremičnine (4 hiše v Ljubljani, bančna palača v Mariboru in bančna palača v Šibeniku) 6.058.000 Din.

Med pasivami so naslednje glavne postavke: delniška glavica 12.000.000 Din, rezervni sklad 3.673.000 Din, hranilne vloge na knjižice 79.000.000 Din, vloge na tekočem računu 182.000.000 Din, upniki 111.000.000 Din.

Tradicionalna likvidnost tega zavoda je razvidna iz tega, da znašajo postavke, ki so baza mobilnosti vsakega denarnega zavoda, in sicer blagajna, valute in menice, menice, državni vrednostni papirji in naložbe pri denarnih zavodih skupno 128 milijonov Din, t. j. 40 % celokupnih tujih sredstev, brez ozira na ugodno razmerje mobilnosti med dolžniki. Čisti dobiček za leto 1927. znaša 1.326.440 Din, kar omogoča poleg običajnih dotalci izplačilo 9 % dividende napram 8 % za leto 1926.

Bilanca in račun izgube ter dobička kakor tudi predlagana razdelitev čistega dobička so bili soglasno odobreni, upravnemu svetu pa podeljena razrešnica.

Nato se je gosp. predsednik v toplih besedah zahvalil I. podpredsedniku ravnatelju Karlu Čedu in dosedanjemu članu uprave g. Srečku Kobiju, ki sta odstopila, za njuno plodnosno in neutrudljivo sodelovanje v korist zavoda. Gosp. ravnatelj Karel Čed je odstopil iz upravnega sveta, ker smatra, da je ta položaj nezdružljiv z njegovo novo funkcijo podpredsednika Kranjske hranilnice v Ljubljani; g. Srečko Kobi pa zaradi prezaoptenosti v svojem poklicu. V upravni svet je bil soglasno nanovo izvoljen g. Franc Hrstelj, oblasni poslanec v Mariboru. Volitev v nadzorstveni svet ni prinesla nobenih sprememb, ker so bili vsi dosedajni člani nanovo izvoljeni.

Lep napredek, ki ga zaznamuje Zadružna gospodarska banka v preteklem letu, je znamenje njenega solidnega poslovanja in srlošnega zaupanja širokih mas prebivalstva.

Uvedba virmanstva in izplačilnega prometa Poštne hranilnice s Češkoslovaško. V včerajšnji tozadevno notico se je vrnila neljuba pomota. Provizija Poštne hranilnice za virmane in izplačila ne znaša 1 %, kakor je bilo objavljeno, temveč 1 %/oo (en promille).

Konferenca srednjeevropskih institutov za proučevanje konjunkturalne. Na Dunaju se je 2 dni vršila konferenca srednjeevropskih institutov za proučevanje konjunkturalne, kateri so bili zastopani tozadevni inštituti iz Češkoslovaške, Nemčije, Poljske, Švice, Madžarske ter Mednarodni urad dela. Namen konference je bil izenačiti konjunkturalno-poročevalske službe ter kooperacijo institutov. V vseh točkah, zlasti glede hitre izmenjave materiala in enotnih metod za lažje primerjanje rezultatov, je bil dosežen popoln sporazum. — Kakor znano, je bil tudi v naši državi ponovno stavljen predlog za ustanovitve slinčnega inštituta, ki bi bil za naše gospodarske kroge velike važnosti.

Dobave. Strojni oddelek direktcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 31. t. m. ponudbe glede dobave 80 škatelj snafilne paste (Globus), 300 steklenice sidla in 800 kg loščilnih cunj za politiranje. Predmetni pozgoli so na vpogled pri strojnem oddelku. Direktcija državne rudnika Zabukovca pri Celju sprejema do 10. aprila ponudbe glede dobave navadnih šip za okna, desk, 10.000 kg portlandskega cementa in 20.000 komadov zidne opeke. Direktcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 5. aprila ponudbe glede dobave 3000 kg mila za pranje, do 6. aprila pa glede dobave 1500 kilogramov trčnih žebeljev. Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

V Ikvidacijo je prešla (Stanjolkar), prva jugoslovanska tvornica za izdelovanje stanjola in stanjolinj kapic za steklenice, družba z o. z. v Jesenicah in Prva jugoslovanska čipkarska zadruga v Zireh, r. z. o. z.

Borze

27. marca.

Na ljubljanski borzi je bil tudi danes promet znatnejši. Privatna ponudba je krila potrebo v devizi na Trst in deloma v devizah na Prago in Newyork, ostalo pa je dala Narodna banka. Deviza na Newyork je popustila na 56,81, tečaj ostalih deviz pa so ostali v glavnem nespremenjeni. Med efekti so bile zaključene Strojne po 70 in Vevče po 135.

Na zagrebškem elektnem tržišču je zaradi nazadovanja tečajev v Beogradu Voja škoda ponovno nekoliko popustila. Slaba tendenca v Vojni škodi se pripisuje deloma špekulaciji, deloma pa dejstvu, da je s posebnim amandmanom k finančnemu zakonu podaljšal rok za izdajanje teh obveznic do 31. marca 1929. Promptna je brez prometa notirala 434 - 436, zaključena pa je bila za april po 438. V agrarnih obveznicah je bil zabeležen zaključek po 58,5. Med bančnimi papirji se je Kreditna (Zagreb) trgovala po 85, Hipotekarna po 59 in Ljubljanska kreditna po 135. Industrijski papirji so bili popolnoma zanemarjeni ter ni bilo zaključkov. Tečaj so ostali v glavnem nespremenjeni.

Devize in valute.

Ljubljana, Amsterdam 0 - 22,905, Berlin 0 - 13,59, Bruselj 0 - 7,928, Budimpešta 0 - 9,935, Curih 1093,5 - 1096,5 (1095), Dunaj 7,9855 - 8,0155 (8,0005), London 27,1 - 27,9 (27,5) Newyork 56,71 - 56,91 (56,81), Pariz 0 - 223,79, Praga 168,1 do 168,9 (168,5), Trst 299,12 - 301,12 (300,1, 300,25).

Zagreb, Amsterdam 0 - 22,905, Dunaj 7,9855 - 8,0155, Berlin 13,588 - 13,598, Milan 299,3 - 301,3, London 27,1 - 27,9, Newyork 56,71 - 56,91, Pariz 222,79 - 224,79, Praga 168,1 - 168,9, Curih 1093,5 - 1096,5.

Trst, Beograd 33,18 - 33,48, Dunaj 263,5 do 269,5, Praga 55,975 - 56,275, Pariz 74,35 do 74,65, London 92,3 - 92,15, Newyork 18,75 - 18,955; dinarji 83,2 - 83,7.

Dunaj, Beograd 12,4795 - 12,5195, Berlin 169,6850 - 170,1850, Londn 34,65375 do 34,73375, Milan 37,4850 - 37,5850, Newyork 709,25 - 711,75, Pariz 27,9175 - 28,0175, Praga 20,1625 - 21,09625, Curih 136,64 do 137,14; dinarji 12,4050 - 12,4650.

Curih, Beograd 9,1325, Berlin 124,10, Newyork 518,95, London 25,3375, Pariz 20,43, Milan 27,42, Praga 15,39, Budimpešta 90,70, Bukarešta 3,23, Sofija 8,75, Varšava 58,25, Dunaj 78,025.

Elektri.

Ljubljana, Celjska 164 - 0, Ljubljanska kreditna 135 - 0, Prastrediona 802,5 - 0, Kreditni zavod 155 - 200, Strojne 70 - 70 (70), Vevče 135 - 135 (135), Ruše 265 - 280, Stavbna 56 - 0, Sešir 125 - 0, investicijsko 87 - 0, agrarne 57,5 - 0, Voja škoda 430 - 0.

Zagreb, Državne vrednote: Voja škoda 434 - 436, masa 435,5 - 436, za april 439 do 441, za maj 443 - 446, za december 465 do 469, investicijsko 87 - 87,5, agrarne 58 do 58,75; bančne: Hino 59 - 60, Kreditna 85 - 85,5, Jugo 96,25 - 96,5, Ljubljanska kreditna 135 - 137, Prastrediona 800 - 805, Srpska 143 - 0, Narodna 0 - 6400; industrijske: Gutmann

Iz življenja in sveta

Klobuki, klobuki! in pesmi

Nikar ne mislite g. urednik, da hočem delati reklamo za praške klobuke — ne, to stvar razumejo praški klobučarji sami, in sicer na zelo iznajdljiv način. V 2. praškem okraju, v Lützowovi ulici so priredili razstavo pokrival od starih, davnih dni do danes.

Tam pod Wilsonovim kolodvorom in pod nasadi Vrhlickega stoji hiša številka 25. Na pročelju poslopja bereš, da se nahaja v lihi grafična šola za tiskarje. V teh prostorih so se za nekaj časa etablirali praški klobučarji s svojimi spomini in s svojimi izdelki.

Razstavna dvorana z Masarykovim poprsem v sredi je polna najrazličnejših pokrival; tu vidiš pastirske klobuke, perjanice, vojaške čepice in gasilske čelade, pa klobuke s popki, trakovi in cvetjem. Od teh planinskih pokrival zadiši naravnost pomlad — če imaš vsaj toliko časa, da si lahko natančno ogledaš šopek za trakom.

In potem... pridejo cilindri. Cilindri iz starih, zlatih dobrih časov, ko še ni bilo v posmeh, ampak so se nosili distinguirano in resno... Med vsemi pokrivali pa vlada neverjetna sloga, ovčar se tu ne prepira z gospodom in poleg zelene in črne perjanice počiva mirno na lavorikah nesmrtnosti Kecalovo ogromno pokrivalo iz Smetanove «Prodane neveste».

Pojdimo mimo klobukov znamenitih čeških mož; srečali bomo imena F. Palackega, očeta naroda, in F. L. Riegra; ime znamenitega češkega predstavitelja Hamleta, Othella in Kralja Leara — igralca Karla Šimanovskega. Jan Neruda je ostavil poleg svojih klasičnih spisov tudi reven slammik, dočim je nosil Svatoptek Čech trdo pokrivalo. Ignacij Hermann je, po njegovem razstavljenem klobuku sodeč, bohemski natura. Iz oblike klobuka, ki je potisnjen spredaj krepko navzdol, gleda vse njegov temperament.

Adolf Krössing — zvoneče ime za češko gledališko publiko — je tukaj zastopan s cilindrom, ki ga je natikal na glavo kot Vašek pri prvi predstavi «Prodane neveste». Ker smo že pri tej slavni operi, spomnimo se tudi Ljubljane: na razstavi je videti klobuk našega izdelka, iz leta 1810., katerega je prinesel iz Slovenije v Prago češki igralec Dobrovolny. To pokrivalo je bila priča krstne predstave slovenske uprizoritve «Prodane neveste».

Od stare umetnosti do sodobne politike je na tej razstavi zelo kratka pot; o tem priča zlasti klobuk češkega finančnega genija dr. Rašina. Gospodar tega pokrivala je mislil prej na vse drugo, kakor na lepoto, udobnost in zunanost.

Stanko Vraz, Ilirc, je toliko popotoval, da je njegov slammik prišel v pošto Cehov; nedaleč od Stanka Vraza pa stoji klobuk prezidenta Masaryka.

Vsaj tako, če ne še bolj zanimiva kakor ti klobuki so pokrivala eksotičnih naslovov, ki so zelo spoštljivo zastopani na razstavi. Na priliko vidiš tukaj med drugim sivorjav, visok cilindar Jakobincev; klobuk iz časa francoskega direktorija — pa tudi napoleonski klobuk in staro škofovsko pokrivalo iz črne slame. Zelo šopirno so razstavljani: ogromen klobuk ameriškega cowboya, cilindar, ovit z ameriško zastavo in dekoriran z zvezdami, slammik iz republike Ecuador, pokrivalo iz zelene slame z otoka Bornea ter pestri mehiški slammik.

A ne le klobuki, tudi pesmi o klobukih najdeš na razstavi. Izpisal sem si dve značilnejši kitici. Prva:

K meni je hodil v vas, k meni je hodil v vas
nosil klobuk je postrani
kot kak cesarček.

In še: Če me več deklica noče ljubiti,
se radi tega ne pojdem utopiti,
klobuk pomaknem si na stran
in drugi voščim dober dan...

Dolarske tatvine na budimpeštanski pošti

Poštna direkcija v Budimpešti je dan na dan prejela pritožbe, da se ameriška pisma, ki vsebujejo denarne pošiljke v dolarjih, na pošti odpirajo in da nekdo kraje iz njih poslane bankovce. Direkcija je namestila po raznih poštah uradih detektive, ki so nadzirali nižje poštne uslužbenke, toda pritožbe o tatvinah niso prenehale, dasi detektivi niso mogli odkriti niti najmanjše nerednosti na dotičnih poštah. Zato je tajna policija začela opazovati tudi višje uradnike, posebno pa višjega inspektorja Zoltana Simonyja, ki je bil eden najtočnejših uradnikov. Ob osmih jutraj je bil že v uradu in je delal še po odhodu drugih. Na ta način je imel priliko, da je pregledoval že sortirano pošto. Skriti detektivi so opazili, kako vsak večer prihaja h kupom pisem ter jih pregleduje proti luči, ako vsebujejo kak bankovec. Ni bilo treba dolgo čakati, ko so inspektorja zalotili baš ko je odprl pismo in hotel spraviti dolarje. Na policiji je priznal, da se s tem poslom bavi že deset let. Kot opravičilo navaja svoje bedno stanje, kar pa mu ne bo pomagalo, ker je policija že izvedela, da je z ukradenim denarjem živel zelo razkošno in si kupil celo dve hiši.

Opozorilo angleškega kralja Eskimovcem

Kanadska vlada je v imenu angleškega kralja izdala jako originalno poslanico na naslov svojih eskimovskih državljanov. Poslanica je sestavljena v eskimovskem jeziku in se glasi takole:

«Kralj zemlje Jurij ti sporoča: Ne ubijaj! Zakaj govori tako? Bog je ustvaril svet in ljudi, kralju pa je naročil, da pazi na oboje. Kralj je vladar belim, rdečim in Eskimovcem, zato ti sporoča: Ne ubijaj! Ako pa kdo koga ubije, javi to takoj kraljevemu služabniku, da ga ujamejo in pripeljejo kralju pred sodišče. Tako nam je Bog naročil in zato moraš poslušati kraljev ukaz!»

Samomor zaradi očetove bolezni

V dunajskem okraju Hietzingu se je usmrtila s svetilnim plinom 14letna gimnazijastka, hči nekega znanega roentgenologa, ki je pred leti zblaznel in so ga kot neozdravljivo bolnega zaprli v norišnico. Njegova žena se je poročila v drugič in oči je imel njenega otroka iz prvega zakona zelo rad. V zadnjem času so opazovali, da postaja dekle vedno bolj pobito nič je ni moglo spraviti do veselja. V nedeljo je vstala bolj zgodaj, ko sta mati in oči še

spala, ter se je odpravila v kuhinjo. Ob 9. jo je dobila mati pri štedilniku mrtvo, cevka svetilnega plina je bila odprta. Na mizi je bilo pismo, v katerem je dekle sporočilo, da je zvedela o neozdravljivosti očetove bolezni, kar ji je tako nezno, da noče več živeti.

Vahabitski vojak,

s kakršnimi si je hotel kralj Ibn Saud osvoboditi Transjordanijo in Mezopotamijo. Angleški sterlingi so ga menda še pravočasno pregovorili, da se je tem načrtom in «sveti vojni» odpovedal.

Orjaški vijak

V Deptfordu izdelujejo orjaški vijak za enega najhitrejših parnikov Cunardove družbe, «Mauretanijsko». Vijak sestoji iz posebne trde zlitine, tako zveznega turbistonskega bronca. Surovega materiala je bilo treba celih 30 ton, a izgotovljeni vijak, ki bo meril 16 čevljev in 9 palcev v premeru, bo tehtal še vedno 18 ton. Vso to ogromno maso bo mogoče zaradi posebne balancije vrteti že z malim prstom.

Deklica — apaš

Pariška policija je zalotila pri vplomu v neki hotel tri deklice, ki so po strehi prodirle v poslopje in oropale vse gornje nadstropje. Preiskava je dognala, da je voditeljica teh deklet 16letna devojka, znana v zločinskem svetu pod

imenom «Pupul, apaš v krihu». Podjetne deklice imajo na vesti več vplomov in ropov. Pupul je otrok odličnih staršev in se je vzgajala v samostanu, odkoder je pa ušla in se pridružila apašem, kjer je kmalu napredovala do voditeljice.

× Delavnica Petra Velikega v Zaandamu na Holandskem, kjer se je nekdanji reformator vsega ruskega življenja učil te sarstva, je pogorela ob požaru, ki se je vnel v bližnji tvornici. Navzlec takojšnje mu nastopu gasilcev niso rešili niti ene deske.

× Hickman, morilec male Marijone Parkerje v Los Angelesu, bi moral te dni končati na električnem stolu. Ker pa ima prizivno sodišče ogromno dela, še ni utegnilo rešiti njegovega priziva in je bila usmrtnitev preložena začasno na dan 27. aprila.

× Združitev dveh držav v eno, Waldeški deželni zbor je sklenil, da se zlije Waldeck v eno državo s Prusijo. Združitevna pogodba je že podpisana. Prusija se je med drugim obvezala, da poravnava vse waldeške državne dolgovne in da sprejme vse waldeško javno uradništvo za svoje. Waldeck bo tvoril odselek posebnega okrožja Prusije.

× Spominsko ploščo cesarju Karlu bo do odkrili dunajski monarhisti na dan njegove smrti, 1. apr. v cerkvi Sv. Mihaela. Plošča je 6 m visoka, iz marmorja in nosi kratek napis, ki končuje s stavkom: «Iskal je miru in ga je našel v Bogu».

× Vseučilišče v Kabulu. Kralj Amanullah, ki so ga pravkar imenovali za častnega doktorja oxfordskega vseučilišča, se je odločil, da ustanovi prvo afganistansko vseučilišče v Kabulu. Doselej je bila afganistanska mladina prisiljena posecati inostranske visoke šole. Brat kraljice Turaje študira n. pr. v Oxfordu.

Pomladne skrbi

Sleheri človek se veseli na čas, ko bo odlozil težko zimsko suknjo in nezdravo težko obleko. Da bomo dorasli vsem zahtevam tega časa, smo se tudi letos zalotili z vsemi novostmi za letošnje pomladno sezono. Posrečilo se nam je izredno ugoden nakup novosti v blagu za obleke za gospode in deklice, in to v najslavnejših angleških tkalnicah. Z veseljem ugotavljamo, da bomo letos bolj kakor kdaj prej kos ustrežnim zahtevam svojih cenjenih odjemalcev. V nizkih cenah za vse vrste oblačil, perila in dežnih plaščev nas ne bo mogel nihče prekositi.

Dovolimo si na to opozoriti predvsem državno uradništvo, učiteljstvo, zlasti pa podeželsko inteligenco, ker vemo, da je le-tam kar najbolj potreben soliden dobavni vir oblačilnih potrebščin. Plačilne olajšave bomo tudi v bodoče dovoljevali našim stalnim odjemalcem.

Zalogo smo izdatno izpopolnili z najnovejšimi vzorci angleškega in češkega blaga za obleke, površnike itd., ki so ljubiteljem lepih oblek v vsaki poljubni množini na razpolago. Veliko pozornost bo gotovo vzbudila posebnost v dežnih plaščih, tako zvanih «gentleman-dežni plašč» ter trenchcoats-plašč v dvojno ali trojno podlago. Tudi na zalogo najboljše perila in modnih potrebščin nismo pozabili in lahko nudimo v teh predmetih najkrajše izbore po izredno nizkih cenah.

Ogromni prirastek novih naročnikov je zahteval, da smo namestili v svojih atelejih nove izvrstne moči, ki so pripravile številne elegantne obleke in površnike za gospode, ki jih bomo nudili po najnižjih cenah.

Najljubnejše vabimo vse zainteresirane, da se o navedenem osebno prepričajo ter da si pred nakupom oblačil vselej pri nas ogledajo zaželjene predmete in se v lastno korist pouče o cenah. Le tako bo štedenje res uspešno.

Manufakturna in konfekcijska trgovina
DRAGO SCHWAB, Ljubljana, Dvorni trg.

Velikonočna odprodaja

svoje zaloge še 9.599 komadov moških, damskih in otroških klobukov, katere bom prodajala po globoko znižani ceni (pod lastno ceno) samo kratak čas do 7. aprila t. l. do 8. ure zvečer. Ne zamudite ugodne prilike, ki se Vam nudi sedaj!

IVANKA ŠMALC - LJUBLJANA
Marijin trg 1.

Crème Simon

Čuvajte svojo lepoto kakor čuvate svoje zdravje! Vaše lice je občutljivo, močnejša, ki je ne smete zanemarjati.

CRÈME SIMON

sestavi se po preizkušeni obrabi, odstrani s kože siherni nedostatek in ji ohranja lepoto mehko in volnost ter orani, da bi se tvorile gube.

Puder & milo Simon

Pariz

Sokol

Zahvala Nj. Vel. kralja Jugoslovenske mu sokolskemu savezu. Na brzojavni pozdrav Njegovemu Veličanstvu kralju iz skupščine v Kragujevcu je dobil starosta br. Gangl naslednjo brzojavko: **Gospod! Prijetno iznenaden po toplih pozdravih, poslanih s skupščine Jugoslovenskega sokolskega saveza v Kragujevcu, je Nj. Vel. kralj blagovolil ukazati, da se Sokolom izreče iskrena zahvala. Minister dvora: Jan Kovič.**

Sestava starejšinstva Jug. sokolskega mu sokolskemu savezu. Na svoj prvi seji v ponedeljek se je konstituiralo savezno starejšinstvo nastopno: I. tajnik dr. Fux, II. tajnik Drago Šebenik, blagajnik Ivan Mešek, gospodar Jože Čobal, predsednik odsekov: časniškega, hr. Prunk, organizatorskega br. dr. Fran. Kandar, poskodbnega br. Marolt, statističnega br. Milost, socialnega br. dr. Fux, manjšinskega br. Smertnik, železniskega br. Ludvik, gradbenega br. ing. Zelenko, umetniškega br. Gangl; referent: za zdravstvo br. dr. Tičar, za knjigovodstvo br. Franke, za redakcijo Sokolskega Glasnika br. Švajnar, arhivar br. Šebenik, knjižničar br. Svanec. Nadzornik savezne pisarne br. dr. Fux.

Tobačnim trafikantom

Od Zveze prodajalcev tobaka in monopolnih predmetov v Beogradu smo naprosili, da objavimo v slovenskih časopisih sledeči članek:

S 1. januarjem t. l. je finančni minister znižal prodajalcem tobaka provizijo od 5 na 4 %, in to samo radi 15 milijonov dinarjev prihranka v novem proračunu. — Dnevno dobivamo ogromno število pisem iz vse države, da intervencijamo na pristojnem mestu, da se ta strahovita krivica popravi. 40.000 trafikantov, med katerimi je pretežno večina invalidov in njihovih družin, gladije in se zadožuje samo zato, da ne izgubi vpričo sedanje brezposelnosti svojega posla.

Mi smo imeli številne sestanke v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Novem Sadu, Kragujevcu in drugih mestih in ugotovili, da je dejansko nemogoče vzdržati. S kongresa v Beogradu, na katerem so bili zastopani delegati iz vse države, je bila poslana deputacija k predsedniku ministrskega sveta. Narodne skupščine, predsednikom vseh klubov političnih strank, ter mnogim članom finančnega odbora. Deputacija je bila sprejeta povsod z obljubami glede intervencije pri finančnem ministru, toda na žalost se še do danes ni ničesar spremenilo. Ista in še mnogo drugih deputacij so šle tudi k finančnemu ministru, ki jih pa sploh ni sprejel.

Ustanova, ki ma letno 1.640.700.000 dohodkov, naj prihrani 15 milijonov dinarjev baš na račun onih, ki največ delajo in pripomorejo k temu ogromnemu dobičku. Pa če bi imela država res kak prihranek, bi se dal ukrep finančnega ministra še nekako opravičiti. Toda dosega je ravno nasprotno, ker so mnogi trafikanti vnili dovoljenje za prodajo tobaka. Oni pa, ki so jtn obdržali, so zmanjšali konzum za približno 60 %, kar je razvidno iz bilance drž. zalog.

Mi smo se trudili, da napravimo iz trafikantov davkoplačevalce, ne pa proletarce, in da zaščitimo socialno pravo stanu, ki dela dnevno 16 do 20 ur. Zal je bilo vse naše prizadevanje zaman.

Dopisi

LJUTOMER. Dramski odsek Sokola bo vprizoril v nedeljo 1. aprila zvečer izredno zanimivo in učinkovito igrano M. Dreherja »Ljubiven sedemajstvenega«. Oprezujemo cenjeno občinstvo na to igrano, ki slika težke konflikte mladih duš. Večja pavza je samo med 2. in 3. dejanjem, drugače si slede dejanja po kratkem odmoru. Za mladina ta igra ni primerna. Ker se ne bo odvijala priporočamo posebno okoličinom predstavo dne 1. aprila.

JURKLOŠTER. Jurklošterski praščiči in njihovi lovci so prišli sedaj po zaslugi našega vnetega dopisnika v »Slovenca« in »Domoljubu« že na dnevni red. Ubogi praščiči sedaj, ko se jih je lotil naš dopisnik s preganjanjem po časopisih. Ne preostaja jim drugo, kakor da se res umaknejo v tako zvane »Urwalde«. Praščičem se bo sedaj lahko prišlo do živga, kajti v našem dopisniku vidimo pogumnega in vztrajnega preganjalca. Škoda, da smo ga prepoznali poznali ker bi lahko mnogo neuspehov izpolnilo. Če se pojavi naš dopisnik v re. viru, bodo postale divje svinje na mah krotke in ponižne živalice, katere bo lahko pomoriti in konec bo vsel lovom ter pogonom: divja svinja bo postala bela vrana v okraju. Priporočamo torej dopisniku, da se prvega pogona udeleži osebno in dejansko kot gonjač pripomore k težko zaželenemu uspehu, da tako reči čast tukajšnjim lovcom.

Th. Grosclaude:

Stanovanjska beda

Druga popoldanska ura. Gospod Bonteint je v svojem uradu zadremal. S havansko smotko med ustnicami in s prekrižanimi rokama na telovniku se prijazno smehlja v snu. Z obraza mu odseva zadovoljnost.

Drrr... Telefon!

Gospod Bonteint se je prebudil. Zdehajoč je segel po slušalu.

— Halo! Tu gospodična Auclair. Kaj je novega zame? Ali imate končno kakšno stanovanje?

Seveda. Krasno stanovanje. Rue Chardon-Lagache v Auteuilu, pet minut od Bois. Z vsem komfortom...

— Koliko sob?

— Pet. Saj ste tako želeli, kaj ne?

— Da. In cena?

— Osem tisoč, brez postranskih stroškov.

...Nič odgovora. Prasketanje... Sušljanje križajočih se glasov.

— Halo, halo! Gospod Bonteint? Halo! Ali govorim s 66-74?

— Prekinili so naju, govori sam zase, agent. Zdi se, da sem zvezan z drugo številko.

Spoznal je glas in zaklical:

— Ah gospod Mignolet?

— Jaz, da. Ali je mogoče dobiti stanovanje, o katerem ste mi govorili?

— Da.

— V katerem okraju?

— Rue Chardon-Lagache, pet minut od Bois. Modern komfort, pet sob...

— To bi šlo! In za koliko?

— Osem tisoč štiri sto, brez postranskih stroškov.

— Osem tisoč štiri... Toda jaz ga ne morem najeti, dokler ne vidim. Naročite oskrbnici, da mi odpre vrata.

— Dobro.

— Tekom ene ure dobite odgovor.

Gospod Bonteint je naročil oskrbnici, prižgal znova svojo havano in dvakrat krepko potegnil. Telefon! Spoznal je glas gospodične Auclair.

— Preje so naju prekinili! je zaklicala.

— Da, gospodična. Nekdo mi je telefoniral baš glede stanovanja.

— In? je vprašala gospodična.

— Ponuja mi osem tisoč štiri sto...

— Osem tisoč šest... je ponudilo mlado dekle. Dajte mi prednost, bila sem prva.

— Bojim se, da bo moj klient ponudil še več. Stanovanje ga je očaralo.

— In koliko bo dal več? Kaj mislite?

— Gotovo bo šel do devet tisoč štiri ali celo šest...

— Dam vam deset tisoč... to bo menda zadostovalo. Pridem takoj v vaš urad, da podpišem... Deset tisoč... kaj ne?... Pridem takoj!

Medtem je gospod Mignolet ogledoval stanovanje. Bilo je zares čarobno in udobno. Osem tisoč štiri, to je malenkost... Zakaj ga vendar ni takoj najel!

Hitro je stisnil oskrbnici bankovec za sto frankov, da si pridobi njeno naklonost, ter je pomignil avtotski...

Še nikdar se mu ni zdel avtomobilski promet v Parizu tako gost. Pri vsakem postanku se je razjezil... Vsakih trideset sekund je pogledal na uro... Pri Trocadéru je bila ura tri in dvajset... Na Place de la Concorde tri in dvajset sedem... Cepetal je od same nepotrepljivosti in si zviljal roki.

Ob treh in trideset pet je dospel pred hišo gospoda Bonteinta in naravnost skočil iz avta.

Vzamem stanovanje. Osem tisoč dve, sto... je zaklical brez pozdrava.

— Prepreno, je odgovoril mirno agent. Pričakujem nekoga, ki bo podpisal za deset tisoč...

— Ali še ni podpisal?

— Ne še.

Pogodbo, gospod, pogodbo! Podpišem... deset tisoč dve sto... Ali ste zadovoljni?

Agent je pokimal. Gospod Mignolet je v naglici prečital pogoje ter podpisal pogodbo.

V tem trenutku se je začel v predsobi besedni dvoboj.

— Ponavljam, gospod Bonteint je zaposlen!

— Ne, poklical me je sem zaradi stanovanja na Rue Chardon-Lagache.

— Tudi drugega klienta...

— Kaj... Kdo?

Gospodična Auclair je planila v sobo. Gospod Mignolet je vstal z vzklikom: Marta!

— Pavel, kaj delaš tu?

— Kaj... klientinja, ki jo pričakuje gospod Bonteint?

— Ne vem... morda... gre za stanovanje na Rue Chardon-Lagache...

— V četrtem nadstropju?

— Seveda... in?

— Najel sem ga. Tu je pogodba.

— Najel... Toda...

— Deset tisoč dve sto...

Gospod Bonteint se je moral obrniti, da je mogel skriti svoj nasme.

— Kakor vidite, gospod, je dejal Mignolet, gre za zmofo, ki je zapeljala mojo nevesto in mene, da sva medsebojno licitirala...

— Brezdvomno nepovoljna zmeta, je odgovoril agent zelo sladko.

— Upam torej, da boste...

— Oh, je odgovoril Bonteint, podpis je podpis... Saj veste, da je pogodba veljavna...

Ko sta odhajala, je rekel gospod Mignolet melanholično svoji nevesti:

— Sedaj več, zakaj so stanovanja tako draga!

Zane Grey:

Železna cesta

Roman.

Neale je kolovratil po cesti, sam ne vedoč, kam gre; ko sta prišla v tišji kraj, je s smrtno otrplostjo v duši odprl knjižico Beauty Stantonove. Čital je tole:

»Strašno ste me ponižali. Opsovali ste me. Udarili ste me. Zdaj ležim tu in umiram. Umiram, o Neale — in sem vas ljubila. Prišla sem k vam, da bi vam dokazala svojo ljubezen. Da ste le morali biti tako slepi in tako neumni! Molim in prosim Boga, da bi kdo našel to pisanje in bi ga spravil v vaše roke.

Ancliffe je pripeljal vašo zaročenko, Allie Lee, v mojo hišo, da bi jo skrili Duradu. Velel mi je, naj vas poiščem, nato je umrl od sunkov z nožem, ki jih je bil dobil v boju z Duradovo drhaljo. Tudi Hough je bil poginil.

Neale, videla sem Allie Lee — in sem razumela obup. Ona ni vedela, ni čutila, kakšna ženska sem. Naslonila je svoj obraz na moje prsi. In ta dotik me spremlja v smrt, tolažilen kakor blagoslov.

Zaprta sem jo v sobo in sem odhitela po vas. Prvič po dolgih letih sem okušala trenutek sreče. Spoznala sem, zakaj ste morali ostati ravnodušni nasproti meni. Spoštovala sem vaše ravnanje. V ogenj bi bila šla za vas. Misel, da bom jaz tista, ki ji boste dolžni svojo srečo — da vam jaz vrnem Allie Lee in z njo vred vse upe in vse častihlepje vašega življenja — ta misel me je opajala. Oh, kako sem se solnila v zavesti svoje moči!

87

Nato sem vas našla; in v najčistejši uri mojega življenja ste mislili vi v svoji peklenski zaslepljenosti, da prihajam k vam zato, ker vas hočem pridobiti zase!

Vaša jeza in vaše zaničevanje sta mi vzela razum. Še govoriti nisem mogla več; vse, kar sem spravila iz sebe, je bilo to, da sem povedala njeno ime in sem vas prosila, da bi šli z menoj.

Osrnotili ste me vpričo množice, ki se je režala okoli naju. Udarili ste me. In vsi plameni pekla — mojega peklenskega življenja — so vzplapolali v mojem srcu. Planila sem na cesto — v brezumnem koprnjenju, da bi ubila vašo dušo in otrovala vaše srce z večno muko. Zaklela sem se, da dobi prvi moški, ki stopi v mojo hišo, ključ Allieine sobe.

Ta prvi moški je bil Larry Red King, pijan in divji, da bolj ni mogel biti. Pozdravila sem ga in sem mu dala ključ.

Toda v svojem brezumnju nisem pomislila, da je Larry King vaš prijatelj. Če znaj kak minut je prišel z Allie v dvorano: iztreznjen, strašen — Jaz v svoji ibesnosti sem planila nadenj, da bi mu iztrgala dekle. Ustrelil je name. Še v tem trenutku vidim njegove oči pred seboj. Oh, Bogu bodi hvala za ta strel! Prav on je bil moja rešitev.

Pala sem na tla, toda videla sem še, kako je ta vrag ubil štiri izmed Duradovih ljudi. Izvojeval si je prosto pot. Pozneje sem zvedela, da je bi ltudi on ubit in da je Durade ujel dekle.

Neale, hitite ji na pomoč. Uničite tega Španca. Nihče ne ve, zakaj ji je doslej prizanašal, a verjemite mi, da ne bo imel več dolgo usmiljenja z njo.

Mraz me je. Težko pišem. Okoli mene se dela tema. Slišim veter, kako ječi. Oprostite mi. Neale, razlika med menoj in Allie Lee je — ljubezen vrlega moža. Moški so slepi za ženske muke.

Zapuščena umiram. Ne — mislim — zdajle je Bog z menoj. Kaj hočete bila sem ženska. Neale, odpustite — —

»Če sem bil tam?« je zajecjal Mc Dermott brišoč si čelo, ki je bilo mokro od lepkega znoja. »Menda, prekleto!«

Pol šestih je bilo. Ulica je bila videti neobičajno polna ljudi, čeprav se jim ni tako mudilo in niso bili tako dobre volje kakor drugače. Na vseh vogalih so se zbirale vznemirjene gručice.

General Lodge je potegnil Mc Dermotta čez prag. »Stopite noter, mož. Potrebi ste kozarčka, da si privežete dušo. Vražje zbiti ste videti.«

Rjava žuljava roka Mc Dermotta je trepetala, ko je vzel kozarec s točalnika in zlijl whisky vase.

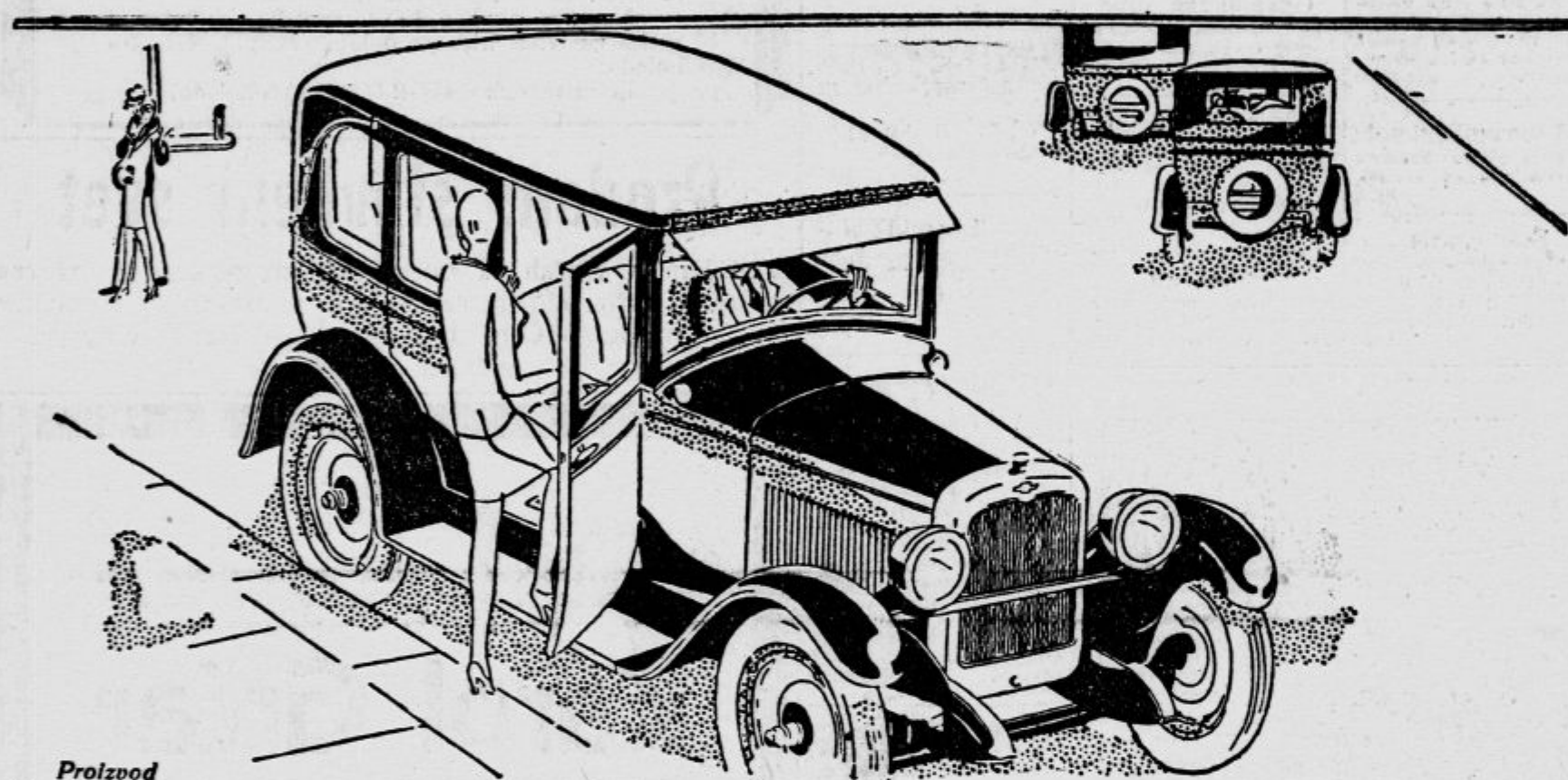
»Nič več nisem tisti, ki sem bil, general,« je potožil Mc Dermott. »Časy je šel. In peklenski posel smo imeli, da smo se pretokli skozi Indijance. Nato pa, komaj sem bil stopil iz vlaka — se je zgodila ta stvar.«

»Kaj se je zgodilo? Poročila, ki sem jih dobil, nasprotujejo drugo drugemu. Pripovedujte, mož.«

»Ko sem bil zvedel, da Caseya ni več, me je obšla slabost in zaželel sem si krepčila,« je pričel Irec. »In tako kolovratim kmalu potem v lokal tistega Španca — Durada. Naročim si kozarček in stopi mnato v veliko dvorano, kjer je igrala muzika. Imenitna beznica, vse, kar je res. Kup gospodskih dečkov v dolgih suknjah — vraga, kar v čast si šteješ, da marajo igrati s teboj! Nekateri izmed njih so mi bili znani. Na primer tisti-le Mr. Lee, ki je bil prej komisar pri U. P. R., je tudi sede ltam in z njim nekaj prijateljev.

V vseh bistvenih delih 'veliki voz'

kljub temu pa zmanjšan v obliki in snžan v ceni,
tako, da je eden izmed najcenejših avtomobilov na
srelu glede nakupa in obrata.

Proizvod
General Motorsa

Samo pri velikih in dragih vozovih boste našli perfektnost v razmerju, dovršenost in mnogo modernih Chevroletovih posebnosti.

Stroj je opremljen s čistilcem za zrak in olje. Karoserija je izdelana od Fisher-ja, ustvaritelja luksuznih avtomobilskih karoserij. Opremljena je z merilom za bencin, z zadnjo (Stop) svetilko in kombinirano ključavnico za vžiganje in krmilo

Nikdar še ni bil kak cenen voz izdelan in opremljen na slični harmo-

nični način prav po principu industrije »velikih vozov«.

V. & M. Barešić & Co.

ZAGREB LJUBLJANA

Kukovičeva ulica 30. Dunajska cesta 12.

Zastopniki v vseh mestih države.

CHEVROLET

Touring Din 56.000.—

Klavirji in pianini

najboljših svetovnih inozemskih tvrdk po znižanih cenah vedno v zalogi! Oddaja se tudi na obroke! Vsa popravila in uglaševanje strokovno!

M. ROPAS, Celje.

Razpis.

Županstvo trga Trbovlje razpisuje službo

socialnopolitičnega referenta

Pravilno kolkovani prošnji je priložiti šolska spričevala ter se zahteva znanje vseh socialnih zakonov. Plača po dogovoru.

Prošnje je vložiti najkasneje do dne 10. aprila 1928 ob 12. uri dopoldne.

Županstvo trga Trbovlje, dne 26. marca 1928.

I. Sitter, župan.

Za serijozno brezkonkurenčno svetovno posebnost sprejememo sotrudnike gospode s primerno glavnico.

Podrobne ponudbe je poslati na Graz, Hauptpost, Postfach 123.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Razpis.

Županstvo trga Trbovlje razpisuje službo

gradbenega referenta.

Pravilno kolkovani prošnji je priložiti dokaz o dovršeni višji stavbeni šoli ter najmanj 3 leta prakse. Plača po dogovoru.

Prošnje je vložiti najkasneje do dne 10. aprila 1928 ob 12. uri dopoldne.

Županstvo trga Trbovlje, dne 26. marca 1928.

I. Sitter, župan.

Tri-sobno stanovanje

v mestni hiši na Ahacjevli cesti
zamenjam za manjše stanovanje istotam. — Pismene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Le stranki mestne hiše«.

2 ključavničarja

za izdelovanje modelov sprejme
tako

Osječka Ljevaonica željeza i tvornica strojeva d. d. Osijek.

VELIKO IZBIRO

Izbranih vrst

VINA

po najugodnejši ceni.

domači **PELINKOVAC** domači

nudi Vam

PIVNIČARSTVO »OPSKRBA« D. D.
Zagreb, Frankopanska ul. 12.

Ako potrebujete izvolite ogledati naše kleti in poskusiti vrste brez obveze za kupčilo

Otvoritev trgovine!

P. n. občinstvu vljudno naznanjam, da sem na novo otvoril trgovino na Vidovdanskim cesti 7 z raznovrstnimi živili, mlekom, sadjem in slaščicami itd.

Blago bo vedno sveže in po solidnih dnevnih cenah na razpolago. Za obilen obisk se priporoča
Franc Kompare.

Lep naj bo Vaš dom.

Slikarje in pleskanje naj Vam vedno preskrbi Ivan Košak, Bleiweisova cesta št. 15. Slikarstvo in pleskarstvo. Najmodernejši vzorci!

V globoki žalosti obveščamo vse sorodnike in znanke, da je nenadoma preminul naš dobri in nad vse ljubljani soprog, oče, stari oče, gospod

Pavel Borštnik

učitelj v pokoju

v visoki starosti 86 let. Pokopljemo predragega preminulega v sredo popoldne 28. t. m. na Dvoru pri Žužemberku.

Barica roj. Maličeva, soproga;

Vida, s. Štefanija, o. o. Vaso, Vlado, Božo, Milica, otroci;
dr. Mihajlo Miron, zet; Mileva, Stana, snahi; Branko in Boro, vnuka.

Po dolgi in težki bolezni je včeraj odšla v Večnost naša dobra mamica, gospa

Ana Župančič roj. Butkovič

Svojo poslednjo pot bo nastopila nepozabna pokojnica jutri, v četrtek ob 15. uri izpred mrtvašnice ljubljanske bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Naj ji bo sladak večni sen!

Ljubljana, 27. marca 1928.

Josip, soprog, drž. uradnik v p.

Jože, učitelj v Litiji, Adolf, admin. p. poročnik v Ljubljani, sinova in ostali sorodniki.